

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2019 рік

№ 11(340)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

*Чорнобильська
катастрофа, або до чого
приводить брехня...*

*Ексклюзивний репортаж з зони відчуження
вже у цьому номері.*

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озираються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”
Ліна Костенко

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Дніпровський Національний Університет імені О.Гончара

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництва редакції:

- У Києві:** Олег Черногуз, тел: (067)2555026
- У США:** Bahriany Foundation, Inc. 19669 Villa Rosa Loop, Fort Myers, FL 33967, USA
- З релігійних справ у США та Канаді:** Mr. V. Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J. 07069, USA;
- У Румунії:** Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
- У Бразилії:** Wira Selanski, Rua General Glicerio, 400 apt.701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517
- У Ізраїлі:** Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel
- У Польщі:** Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 – 100 Bielsk Podlaski, Polska
- У США:** Raisa Chejlyk. 4000 S. Biscayne Dr. #213 North Port, FL. 34287.

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі [facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка/дизайн журналу "CatArt" 🐾

Видавець ФОП Озеров Г.В. м.Харків, вул. Університетська, 3\9 Свідоцтво про державну

реєстрацію № 818604 від 2.03.2000 Папір офсетний. Друк цифровий Щомісячник, наклад: 1500 примірників

ЗМІСТ

НЕ ЗАБУДЕМО!

7 років тому у селі Великі Крушлинці на Вінничині випадково відкопали скляну пляшку із просом. Зерно пролежало у землі 80 років. Пляшку закопав під деревом Семен Побережняк. Чоловік сховав ту пляшку в кінці свого городу під коренем осики, коли у селян 1932-го року масово забирали усе зерно з обійстя. Навесні чоловік хотів посіяти це просо, щоб врятувати сім'ю від голоду. Та не зміг знайти зерно з-поміж інших дерев. Забув, куди сховав. До кінця віку жалкував, що не зробив мітки на дереві. Не пробачив собі, що тоді від голоду у нього померла донька Юстина і її троє дітей – дві дівчинки і хлопчик. Усі спухли з голоду. Відкопав пляшку його правнук у листопаді 2012 року. - В кінці городу пеньок осики мішав оранці. Почав його викорчувувати. Вдарив сокирою по кореню. Земля розпушилася і я побачив дно пляшки, -

розповідав Роман Сорока. - Через скло помітив зерна проса. Таке чисте, ніби його щойно насипали. Зерна почорніли тільки в горловині. Дід мабуть щільно наштовхав його в пляшку. У той час мама стояла біля мене. Кажу: "Дивіться, знайшов золото!" А мама відказала, що ці зернятка колись були дорожчі за золото. Цим зерном можна було б половину городу засіяти. Ця пляшка із зерном зараз виставлена в краєзнавчому музеї Вінниці.

- Стор. 1 НЕ ЗАБУДЕМО!
Стор. 2 Ансамбль Бандуристок Північної Америки як амбасадори української культури.
Стор. 3- 4 ГЕРОЙ ДВОХ СТОРІЧ
Стор. 5 Без зайвих слів
Стор.6-7 Християнська сторінка
Стор.8-9 «Дніпровська орбіта» – внесок у гуманне й ефективне використання космічного простору
Стор. 10-11 Хвостаті друзі на передовій: як тварини підтримують військових на Донбасі
Стор. 12-13 ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ
Стор.14 -15 ФУНДАЦІЯ ІМЕНІ ІВАНА БАГРЯНОГО
Стор. 16 -18 ХРИСТІЯНСЬКА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПАТРІОТИЗМУ.
Стор. 19-23 Зимова війна: як Фінляндія зупинила наступ СРСР, в якому загинули тисячі українців
Стор.24 ЛОЦМАН ДНІПРОВСЬКОЇ ПОЕЗІЇ
Стор. 25 Американець довів у суді, що борщ — українська страва
Стор 26-30 Помер Михайло Хейфец – співабірник Стуса, Чорновола, Овсієнка
Стор.31-32 Особлива книга
Стор. 33-36 ---Голодомор-геноцид і Росія: чого не добилися українці, а добилися євреї ---

Долучайтесь до нас у соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті
borysten.com.ua

«Вісті з діаспори»

Ансамбль Бандуристок Північної Америки як амбасадори української культури.

Нині добре знаний у західній діаспорі налічує як інструментальну так і вокальну групу. Він об'єднав закоханих в стародавній жінок, які прагнуть примножити національні музичні традиції та культурні надбання свого народу, поширювати бандуру серед інших зацікавлених. До складу Ансамблю бандуристок входять жінки з семи міст Північної Америки включно з Торонто, Нью-Йорк та Чикаго.

Надзвичайно важливим є те що Ансамбль бандуристок Північної Америки поширює українську культуру в західному суспільстві. Так цього літа колективу випала честь брати участь у відкритті Лінкольнського фестивалю Crossroad у Лінкольне, штат Небраска. Українські виконавці мали нагоду виступати перед шляхетним глядачем, а так само насолодитися грою виконавців світового рівня. Окрім того місцева радіостанція міста Лінкольн підготувала передачу за участю декількох членкинь колективу та транслювала фонограми виступів колективу.

«Ювіляру на згадку»

ГЕРОЙ ДВОХ СТОРІЧ

Є люди на цій нашій грішній і часто незрозумілій нам смертним землі такі, яким ти повністю довіряєш. Розділяєш хні погляди, думки і, як тепер кажуть в окопах чергової московсько-української війни, готовий взятися зброю разом з ними і відстоювати до останнього подиху свою рідну землю від чергового окупанта. І незалежно від віку, твердо й впевнено заявити: «А як не ми, то хто?»

До такого національного цвіту нації належали і тих тринадцять тисяч наших юнаків і дівчат, чоловіків і жінок, що загинули на своїй землі, захищаючи її в черговий раз від московської орди уже на початку нібито цивілізованого ХХІ сторіччя. Ім'я цієї людини, яку я щиро вітаю з черговим ювілейним днем – 95-річчя, Іван Буртик. Це він, як мільйон його молодих ровесників стали на боротьбу з окупантами у ті далекі буремні роки, коли по нашій землі пронеслися смертельним вихором ще два загарбника чужих територій: гітлерівський і сталінський. Той і той приніс на землі Європи й Африки (сукупно) десятки мільйонів невинних жертв, які полягли через божевілля новонароджених диктаторів і їх непосильних амбіцій та диких ідей - захопити цей світ. Світ, що народжений Богом для щастя, а не передчасних горя і смерті.

Дорогий моєму серцю пан Іван Буртик славно і гідно пройшов і, як не парадоксально для його років, і проходить своє земне життя і нині, помінявши багнет на перо. Він невтомний борець і воїн, що поруч стояв в чорному полум'ї Революції Гідності. Він йшов окопами і помирав разом з синами і доньками України у кривавих багрянцях неба рідного Донбасу, Великого Козацького луку і чорних вирвах від мін і снарядів московського окупанта. Пан Іван часто пише мені, майже чи не щодня, як і до часопису «Бористен», Інтернету і ти відчуваєш в його душі свого одноступця, свого побратима по зброї. Ми, українці, відчували і відчуває тут і там, за океаном, що біля нашого отчого порогу знову зайда, загарбник, грабіжник, бандит, злодій і всесвітній брехун. Що на нашій землі з'явився не з нашої волі чи спонуки Другий український фронт. І там, за океаном й на інших континентах планети і ім'я цього фронту, в ім'я перемоги на підступним і вічним нашим сусідом-ворогом разом з нами вся наша **УКРАЇНЬКА ДІАСПОРА**.

Я особисто не знаю Івана Буртика. Мені не випадало честі потиснути йому руку, обійняти і подякувати за всі його невтомні справи. Ми обмінювалися тільки листами, книгами і своїми думками, своїм суголосьям душ і переживанням за подальшу долю рідної України. Боялися з ним, як і з мільйонами українців в усьому світі :страшного сумного повторення історії, що має трагічну традицію повторятися. Так, ми, українці, пережили 20 роки минулого, ХІХ сторіччя. Страшного сторіччя для України, коли від нас відмовилася Америка і втомилася безпідставно Європа, забувши про щит на кордоні з Московією, що виставила Україна, рятуючи і себе і її від московського дикуна. Маючи і нині такий щит перед вічним московським загарбником, коротко пам'ятна Європа, забула московські танки на вулицях і полацах Будапешту, Праги, Варшави. Нинішні європейці, як і вчорашні недалекоглядні політики і технологи, не бачили тоді порятунку для себ. Так і не бачать уже сьогодні, якщо чуєш промови чеського президента Земана, якогось німецького чергового штайнмаера чи угорського Віктора Орбана разом з його

«Йобіком». Як не прикро, Європа не помічає, що на її землях, поруч їхнього порогу народився новий тиран і диктатор XXI сторіччя манакальний Путін - одноступень своїх смертних попередників Сталіна і Гітлера, а не Богів, як їх обожнювали зомбовані ними народи, малюючи при житті з них ікони і плювали на їхні зотлілі останки по смерті своїх міст і свої синів і дочок.

Всі ці думки, що в цих рядках належать як мені, так і моєму приятелю - одноступцю і глибоко, перспективному мислячому активісту і публіцисту Івану Буртику. Мені сьогодні важко сказати, хто зробив більше для України, я, що сиджу і працюю тут, на материковій землі, чи пан Іван Буртик, що живе далеко від рідної Вітчизни, яку любить її більше, ніж своє життя. І ці слова не належать мені. Їх можна прочитати в його листах, зверненнях, публікаціях, книгах до українців, до всіх нас, а найчастіше до тих зомбованих і обдурених, що досі вірять у «доброго чужого царя і золоту грамот», що принесе той цар чи президент їм на тарілочки зі смужечкою сусального золота. Тим, яким губи мажуть медом, а зів'ялі мізки - цинічною і безсоромною брехнею. Іван Буртик в одній особі це Українець, що всотав у себе десятки начал в ім'я любові до України і не в мріях, а в реальності. Він відомий громадський діяч Сполучених штатів Америки, незмінний член Другої Дивізії УНА, абсолювент УВУ, довголітній голова Стейтової Ради УККА і Ради Оборони і Допомоги Україні УККА. Основоположник Фондації УВУ, меценат, автор численних публікацій, кількох книжок. Зокрема, Іван Буртик відомий не лише в Україні, а й у Казахстані, в українській громаді, де з його ініціативи і фінансової підтримки збудовано кілька українських церков, видано кілька книг, часописів. Та всього не перелічити. Для цього потрібно просто детальне і величезне дослідження про Івана Буртика довжиною у 95 років, який пройшов тернистим шляхом разом з Другою дивізією УНА. В однойменній книжці Іван Буртик пише: «У висліді обох Світових воєн постраждало все людство, а український народ найбільше!». Метою обох окупантів України, як німців, так і москалів було загарбати наші землі, знищити корінний народ, українців, і привласнити собі історію древнього українського народу і його чорноземну територію.

Ніхто так жорстоко і так не милосердно нищив українців упродовж нашої кривавої історії, як москалі. Українці поміж усіх народів московської імперії постраждали найбільше. За висловом американського сенатора Чарльза Дж. Керстена, про що в свої листах пише до мене Іван Буртик: московські методи нищення українців такі немилосердні, що в історії тиранії ніде в світі не знайдете. І він з цим погоджується. Погоджуюся і я, стверджуючи, що й справді так ніхто жорстоко не нищив українців, як московити, що забравши правду про українців, вкравши її історію, частину території, назавжди хотіли покінчити з волелюбним народом з роду козаків. Українці для московитів, як більмо на оці. Такий лейтмотив Буртикових книжок, листів і його переконань, як автора, учасника тернистих походів.

Вітаючи його з 95-річчям, я доземно кланяюсь пану Івану і горджуся тим, що ми сьогодні можемо назвати один одного приятелями. Щиро зичу ще довго, довго жити. Саме жити, а не прожити. Так повноцінно, як і до свого 95-річчя! Не заради себе, заради України, для якої пан Іван жив усі свої свідомі роки. До нашої повної перемоги над ордою, порятунку сліпої Європи, перед світовою катастрофою і святом смерті чергового диктатора і святковим феєрверком на всій землі, над усіма європейськими країнами, народи яких, як ми, українці, хочуть миру, а не ще досі, як у часи народження путінського попередника - Гітлера, не бачать згарищ воєн і гасел у своїх європейських містах «Москаль, іди додому!!!» Довголіття Вам, дорогий пане Іване. Мінімум такого ж і щоб через 5 років, я привітав вас з початком другого Вашого і сторіччя, щоб стала реальністю та цифра, я коли запитав свого приятеля з Америка: «А скільки тепер уже Івану Буртику років?», він впевнено відповів:

- Знаю, що йому вже перевалило за сто!!! Дай Вам, Боже! І я вже до вас якось підтягнусь!

Олег Черногуз

“Цей день”

Без зайвих слів

Пафос і фанфарність переслідувала наше покоління від жовтеньської зірочки до партійного квитка. А ще у нас секса, як відомо, не було. Тому зараз так обережно ставлюся до того що свого часу було неприродним та накинута системою. Але ця світлина справді і історія, і символ та прояв всього найкращого що надбала Україна за наш складний час. Слава Україні! Героям слава!

Фідель Сухоніс, редактор журналу “Бористен”

День Гідності та Свободи – свято в Україні, що відзначається щороку 21 листопада на честь початку цього дня двох революцій: Помаранчевої революції (2004 року) та Революції Гідності (2013 року). Є наступником свята Дня Свободи, що відзначалося 22 листопада на честь Помаранчевої революції у 2005–2011 роках, поки не було скасоване указом Президента Віктора Януковича. 13 листопада 2014 року Президент України Петро Порошенко підписав указ, згідно з яким в Україні 21 листопада відзначається День гідності та свободи Злочинна влада, падаючи, зробила все, аби потягти з собою у небуття і Україну, віддавши її на поталу “великому брату” – анексований Крим, війна на Донбасі, шалений супротив корумпованого чиновництва всередині країни, хронічна золота короста олігархату - все це реалії сьогоднішньої України. Але варто також пам'ятати, що обраний українським народом шлях хоч і важкий, але незворотний – події, які почалися біля монументу Незалежності ввечері 21 листопада 2013 року, тривають і досі.

Листи важкого часу

Листи від наших читачів – це великий скарб, тому що вони дозволяють оцінити рівень наших бесід, збагнути, чи вони цікаві для людей, чи дають якийсь відгук, якусь користь. Дякуємо усім, хто до нас пише, чекаємо на нові листи. А тепер почитаємо ті, що надійшли.

«Мене звати Віталіна, я живу на Вінничині. Вже виповнилось мені 73 роки, які я прожила з вірою в Господа нашого Ісуса Христа. Багато в чому на мою свідомість впливав той факт, що мама казала мені, що я народилася під Богом. Адже я не бачила страхіть війни, та й сьогоднішня війна на сході України сприймається як щось далеке. Однак мої подруги продовжують отримувати вістки про поранення їхніх дітей та родичів на тій війні. Я з одного боку навіть вдячна Богові за те, що Він позбавив мене переживань за близьких людей, але я усе своє життя просила Його послати мені дитину і тільки тепер розумію, яке горе могла б перенести, якби мій син загинув на війні, яку мені пощастило не бачити. Я довго думаю про те, чи це щастя, чи горе, адже дуже боюся залишитися сама. Чоловіка у мене немає. Бесіда про перемогу над страхом ще сильніше змусила мене замислитися. Спасибі, що ви є для нас і для мене. Дуже важливо таке читати». Співчуваю Віталіні з Вінничини. Але у її житті є повчальні риса і спомин. Співчуваю усім, хто зазнав горя від російської агресії на Донбасі. Усе ж Віталіна написала, що усе життя прожила з вірою в Бога і це її підтримує. І свою жіночу долю вона теж оцінює, як керовану Богом. Може й справді Господь уберіг її від гіркої можливої втрати, ми не знаємо Божих планів і намірів щодо нас. Ми лише повторюємо і пояснюємо те, що нам заповів Господь наш Ісус Христос через своїх учнів-апостолів. Такий зміст мала й бесіда про перемогу над страхом. Хочу нагадати, що буває страх Божий і страх від обставин нашого життя, котрі ми самі створюємо і часто всупереч Божій волі. Страх Божий не є чеканням на кару. Звісно, Бог може й покарати, але ми не зможемо жити увесь час у чеканні такої кари, бо у Бога на першому плані усе ж стоїть любов до нас. Страх Божий полягає у прагненні не порушити Божі заповіді, не викликати його батьківський гнів.

Коли в родині діти мають страх перед батьком, то вони знають його любов і бояться зашкодити цій любові своїми негарними вчинками. Люди, які живуть зі страхом Божим, не скоять нічого злого і Бог любитиме їх, благословлятиме їх. Може бути страх від людських вчинків. Але треба долати його, спираючись на Бога. Пророк Ісая вчив (2:17, 19): «Навчіться чинити добро, правосуддя жадайте, карайте грабіжника, дайте суд сироті, за вдову заступайтесь! Як захочете ви та послухаетесь, то буде добра землі споживати!» Якщо ми усі будемо так жити, то настане правда на землі, не стане підстав для страху. Але суд має бути за Божим наказом, справедливий і рівний для усіх. В Україні тепер є чимало багатіїв, які невідомими шляхами привласнили те, що належить народові. Більшовики проголошували: «Грабуй награване!», тобто закликали до терору, до насильства. А має бути справедливий розгляд джерел такого збагачення, за яким і настане правило, записане в Книзі Ісаї: «Карайте грабіжника!».

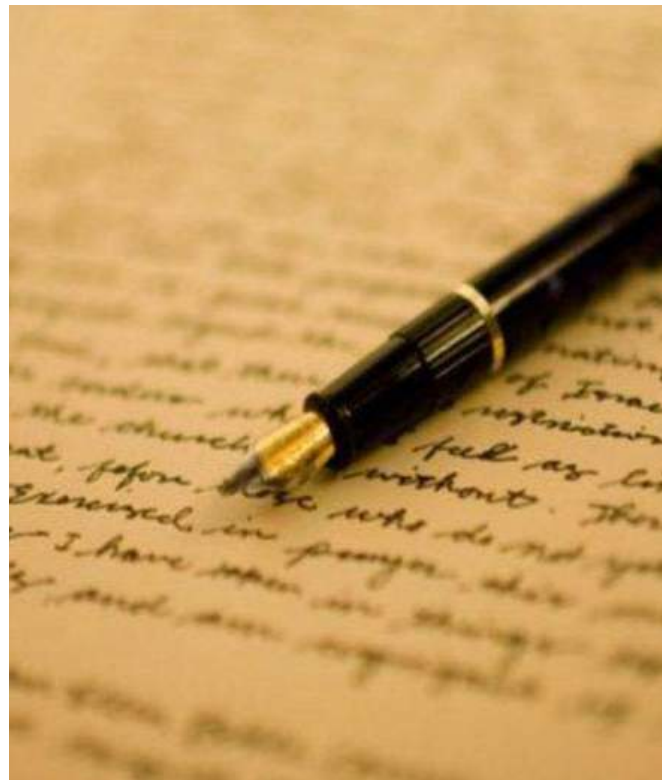
Пише Микола Єгорович Волощенко з Києва: «Я переніс інсульт. Зараз, в основному, лежу і тільки радію слухаю. Телебачення не дивлюся, бо від нього відразу захворюю. Я усе життя проробив у сільській школі і знаю, що кажу. Так от чого я пишу. Була недавно бесіда, у якій ви говорили про сумнів. Розбиралися з питанням: «Чому я тут? Яке значення має моє життя?». Ви усе правильно говорили. Немає питань. А от чого зі мною так вийшло? Усе життя вчителював в селі. Чи знаєте ви, що таке вчитель в селі? Окрім фізики, доводилося читати і математику, і історію, і все на світі. З школи не вилазив, а вдома ж хазяйство. І що в результаті отримав? Одна дочка загинула трагічно. Друга вийшла за дурня і мучиться з ним на півночі Росії. А я отримав інсульт і тепер доживаю віку в онуки з пенсією тільки на хліб. Так як значення мало моє життя? Все правильно в бесіді говориться. Тільки правильно виходить, коли це не торкається тебе особисто. Я так думаю».

Шановний Миколо Єгоровичу, чому ви думаєте, що ваше життя було марним? Це не так. Усе життя ви були вчителем в сільській школі.

Можна лише уявити, скільки учнів пішли з тієї школи з тими настановами, з тими знаннями, які ви їм дали. Мабуть, ви теж не забули своїх шкільних вчителів. Я їх не забув. Врешті я теж за фахом вчитель і працював у школі. Це було покликанням вашого життя. Ви дали життя своїм дочкам. Так, одна з них загинула, інша невдало одружилася. Співчуваю і маю жаль... Але й ваші діти залишили добрий слід на землі. Хоча б узяти внучку, яка від вас не відмовилася, про вас теж піклується. Так, жити в Україні тепер нелегко. Особливо пенсіонерам. Не тих провідників обрали до влади. Але є поряд з вами люди, які знають як можна і треба вивести край з біди. Ви тепер хворієте. Але є інші люди, які мають підтримати цих світлих людей. Та й ви повернетесь до здоров'я. Не спокушайтеся гречкою від олігархів на виборах, викреслюйте з бюлетенів брехунів і обіцяльників. Прошу вас, читайте Святе Письмо, де є настанови для тих, хто втомився, має відчай. Прочитайте з Книги псалмів 11:13-15: «Якщо ти зміцниш серце своє і свої руки до Бога простягнеш, якщо є беззаконня в руці твоїй, то прожени його геть. І кривда в наметах твоїх нехай не пробуває, тож тоді ти піднімеш обличчя невинне твоє і будеш міцний і не будеш боятись». Микола Єгорович може подумати, що він має якесь беззаконня в руці своїй. Я так не думаю. Але вже й сам сумнів у нашому житті, дарованому Богом, яке не є марнотою, це вже теж є відхиленням від істин Божих. Живіть повним життям і майте радість з того, що маєте. Інсульт не зупинив земного життя Миколи Єгоровича, значить він ще не усе виконав, що йому належить. Ще один лист з Вінниці: «Вітаю, шановні! Я звичайна людина. Звати мене Сергій Леонтійович, пенсіонер. Серед усього цього галасу політиків, суцільної брехні в новинах, дуже невеликих доходів громадян, у тому числі пенсіонерів, безладу в країні, безкарности та багато іншого для такої людини як я втратити надію дуже просто. Розчаруватися в усьому, до чого прагнув сам, прагнуть наші діти й онуки. Бесіда про розчарування нахилила мене до відвертої розмови насамперед з близькими та самим собою. Втратити надію просто, а зберегти, коли усе усвідомлюєш, складно. Багато про що розмірковував. Дякую вам за такі теми. Вчусь посміхатися заново, відкрито. Навіть сусідам. Ми всі брати. Хай всім щастить». Чи не викликане розчарування у людей

подіями, що відбуваються в сучасній Україні? Я дивуюся, що є такі українці, які переконують, що краще бути слухняними рабами, але жити в спокої. Раб ніколи не мав і не матиме спокійного життя. Раб має виконувати волю свого поневолювача, для того він і є рабом, щоб з нього можна було користатися. Вороги Божого народу казали «ми так усіх по одному повбиваємо». Такі чутки розкладають мораль в народі і призводять до втоми, до почуття неспроможності, невдачі і розчарування. Не слухайтеся цього негативного почуття, яке виникає від злісної пропаганди ворога. Твердо стійте у вірі в перемогу, у власні сили, у власну спроможність жити в добробуті і мирі.

Цього листа написав Петро Васильович Лисенко з Кременчука на Полтавщині: «Пишу, користуючись комп'ютером, тому що так вже звик, так вже зручно і так працюють усі. Я підприємець, сам родом з Волині, але останні 14 років працював в Росії. Там був мій бізнес, там жила вся моя родина, але душею завжди був з Україною. Коли почалася війна, одразу вирішив повертатися, але, самі розумієте, не все так просто. Поки все вирішував і час пройшов. Але зараз, слава Богу, я в Україні і моя сім'я тут. Живемо в чудовому місті над Дніпром, а саме в Кременчуці. Все нормально. Дякую за все і нехай Господь дасть вам ще багато років для такої корисної праці!».

Продовження у наступному номері

«Дніпровська орбіта» – внесок у гуманне й ефективне використання космічного простору

Традиційно яскравою, насиченою глибоким сенсом і цікавими зустрічами подією, яка щороку відбувається восени, стали XIV Наукові читання «Дніпровська орбіта». Цього разу вони були присвячені 50-річчю від дня запуску першого з серії космічних апаратів, створених за програмою «Інтеркосмос».

Захід проводить Державне підприємство КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля, Національний центр аерокосмічної освіти молоді ім. А.М. Макарова (НЦАОМ), Музей космонавтики ім. С.П. Корольова Житомирської обласної ради при підтримці Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара і Українського молодіжного аерокосмічного об'єднання «Сузір'я». Головна мета наукових читань – сконцентрувати увагу на тому, що велич людства не тільки в освоєнні космосу, а й у використанні великого потенціалу космічної діяльності при всебічному і повному дотриманні морально-етичних і сформованих на їхній базі правових норм. Ці норми передбачають розвиток

ефективної та безпечної діяльності людства в космосі на основі збереження глобальних життєвих інтересів мешканців Землі й майбутніх поколінь. Ці норми вимагають виховання фахівців космічної галузі, які за рівнем знань і стратегічного мислення, за відповідальністю ставлення до результатів своїх технічних рішень гідні бути творцями космічного майбутнього людства. Саме ці норми вимагають рухатися вперед, спираючись на велику історію освоєння космосу, її уроки і здобутки, на філософський погляд і аналіз питань розвитку всесвіту. Усі ці аспекти охоплюють наукові напрямки читань: «Історія авіації і ракетно-космічної техніки», «Аерокосмічна освіта молоді і вузівська наука», «Екологія і космос», «Філософія і космос», «Економіко-правові, гуманітарні і етичні аспекти засвоєння космосу», «Молодь і космос».

На пленарному засіданні із привітанням до гостей і учасників наукових читань звернувся генеральний директор НЦАОМ, канд. техн. наук, доцент О.В. Кулик. З доповіддю «Космос – arena співробітництва» виступив головний фахівець космічних апаратів КБ «Південне» С.С. Кавелін. У рамках наукових читань пройшло два круглих столи. Один був присвячений 90-річчю Михайла Івановича Галася – фахівця у галузі створення балістичних ракет стратегічного призначення і космічних ракет. Спогадами про нього поділилися ветерани КБ «Південне» С.І. Ус, А.І. Логвиненко, Ю.Р. Погребной. Виступив з доповіддю доцент фізико-технічного факультету ДНУ М.С. Хорольський, який працював у конструкторському бюро разом із Михайлом Івановичем. Другий круглий стіл був присвячений 95-річчю від дня народження Геннадія Геннадійовича Команова – видатного фахівця у галузі ракетно-космічної техніки, талановитого організатора виробництва, першого директора НЦАОМ ім. О.М. Макарова. Цікаву розповідь про нього представив генеральний директор НЦАОМ О.В. Кулик. Спогадами про Геннадія Команова поділилися учасники круглого столу.

Фахівці Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара традиційно взяли активну участь у проведенні наукових читань «Дніпровська орбіта». Так, координаторами трьох секцій конференції працювали декан фізико-технічного факультету, д-р техн. наук, професор С.О. Давидов, д-р іст. наук, професор факультету фізики, електроніки та комп'ютерних систем В.С. Савчук, доценти біолого-екологічного факультету, канд. біол. наук, В.А. Горбань і О.В. Котович. На секціях конференції низку доповідей презентували викладачі й науковці ДНУ, в тому числі привернули велику увагу доповіді представників фізико-технічного факультету – канд. техн. наук, доцента М.С. Хорольського та д-ра техн. наук, професора Г.І. Сокол. Разом із фахівцями з багаторічним досвідом у конференції бере участь багато молоді. Найактивнішими є молоді, але вже досвідчені фахівці КБ «Південне», і приємно відзначити, що більшість із них – випускники ДНУ.

На XIV Наукових читаннях «Дніпровська орбіта» були унікальні спогади, презентація цінних результатів наукових досліджень, глибокий аналіз і серйозні розмови з проблемних питань освіти, екології, розробки новітніх космічних проєктів, правової регуляції космічної діяльності. Були розповіді про досягнення останніх років, амбітні плани і погляди на подальший розвиток космічної галузі.

Тетяна Лабуткіна, доцент кафедри систем авіаційного управління

“Важливо”

Хвостаті друзі на передовій: як тварини підтримують військових на Донбасі

Разом із українськими військовими у зоні конфлікту "служать" хвостаті друзі. Це коти, собаки та навіть морські свинки.

Там є песики..

...пухнасті котики...

..морські свинки

"Ми не могли не створити окремий альбом для справжніх друзів і помічників наших хлопців на передовій! Про них не варто забувати", - підписало Міноборони альбом.

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Котра форма прикметника краща?

Прикметник може стояти і в називному, і в родовому відмінках множини. “Уже минуло з того часу аж три довгі роки” (Л. Українка). “Я знайшла два невеличкі горщечки” (І. Нечуй-Левицький). Тут прикметники у називному відмінку множини. “Два-три далеких постріли давали відчуття тишу” (Марко Вовчок). “Два невідомі мені товстющих пана приїхали з оцим листом, кажуть, з Кракова” (І. Тобілевич).

Обидві форми є паралельні. Такий паралелізм шкідливий. Тут конче треба стати на бік одної форми вислову. Я волію ставити в таких випадках прикметник у називному відмінку множини: “Два невідомі мені товстющі пани приїхали з оцим листом...”

Лікар чи лікарка?

Поміж назвами пр офесій, звань, посад є чимало слів, уживаних у формі чоловічого роду для позначення й чоловіків, і жінок: академік, інженер, педагог, ректор. Це пояснюється тим, що колись такі професії мали тільки чоловіки.

Слова авторка, аспірантка, дописувачка, журналістка, контролерка, редакторка, лікарка та інші зафіксовані в словниках, цілком нормативні. Їх можна і треба вживати: журналістка Леся Чорна, письменниця, лікарка, поетеса, поетка тощо.

Про наголошування іменників жіночого роду в називному відмінку множини

Часто можна почути: *приніскніжкИ* (замість *книжкИ*), *прийшли баБи* (треба *баБИ*), *посідали на лавкИ* (треба *лавкИ*), *історичні пам'яткИ* (замість *пам'яткИ*) тощо.

В російській мові в наведених словах наголос ставиться на другому складі від кінця: *бАБи, МАмы, лАвкИ, Ямы, свЕчки, копЕйки* і под., а в українській наголос падає на останній склад.

Як вживати збірні числівники?

Українській мові відомі збірні числівники обоє, двоє, троє, четверо, дванадцятроє тощо. Числівника обоє можна вживати тільки тоді, коли йдеться про чоловіка і жінку: “А ідіть лишень сюди; та ідіть обоє” (Т. Шевченко); “Обоє рябоє” (приповідка).

Числівників двоє, троє, десятеро тощо

Рубрика Миколи Дупляка

вживають кажучи про людей: “У салоні їх дожидало троє людей” (Л. Українка), атакожз особовими займенниками: “Нас було четверо: білявий та чорнявий чоловіки, парубок рябий та я” (М. Вовчок), -- і з іменниками, що мають тільки множину: “Нащо тобі аж троє ножиць?” (із жив освічені -- их уст).

Про відмінювання числівників

Усі добре вміють рахувати, особливо гроші. На жаль, не всі дають собі раду з числівниковими формами. Їх плутають люди освічені -- журналісти, працівники радіо й телебачення, політики, депутати, урядовці тощо. В українській мові, на відміну від російської, існують паралельні форми числівників від п'яти до вісімдесяти (за винятком числівника сорок): *п'яти олівців і п'ятьох учнів, п'яти і п'ятьом, п'ятьма і п'ятьома, на скількох -- на п'яти і на п'ятьох. А ось відмінювання числівників сім і вісім: родовий -- семи (сімох), восьми і вісьмох; давальний -- семи (сімом), восьми (восьмом); в орудному -- сьома (сімома), вісьма і вісьмома; у місцевому -- на семи і на сімох, восьми і вісьмох.*

На думку проф. Миколи Лесюка, чиї не найбільше помилок трапляється у відмінюванні складних числівників від п'ятдесяти до вісімдесяти. Тобто чотири слова: 50, 60, 70, 80. У російській мові в цих числівниках змінюються обидві складові частини слова -- п'ятидесяти, п'ятдесятю. В українській мові змінюється тільки друга частина цього складного слова: *п'ятдесяти (олівців) і п'ятдесятюх (учнів); у давальному п'ятдесяти (олівцям) і п'ятдесятюм (учням); в орудному -- п'ятдесятюма і п'ятдесятюма; в місцевому -- так само як і в родовому.*

Прийнято першу форму вживати з назвами предметів (неістот), а другу -- з назвами істот, але це не є категоричною вимогою. Із спадку від радянського режиму Як слушно писала визначний мовознавець проф. д-р Р. Зорівчак, той спадок від радянського тоталітарного режиму відчуваємо у вирбництві, сільському господарстві, у ментальності і, очевидно, у мові.

Часто говоримо про те, що хтось *“відбував(ла) покарання на Соловках”*. Не йдеться тут про розбишак, головорізів чи злодіїв, а про стійких патріотів, єдина вина яких полягала в любові до свого поневоленого краю. То ж, мабуть, правильніше було б *ужити слово “карався(лася)”, “мучився(лася)”, “(поневірився(лася) (на Соловках)” і т. д.*

Радянська тоталітарна дійсність породила такі специфічні терміни, тепер архаїзми, як *“ворог народу”, “ідейно стійкий/нестійкий” та інші*. Радянські тюрми та арешти спричинили появу окремих росіянізмів - запозичень у нашій мові, як ось: шмон (особливо принизливий для людської гідності обшук у тюрмах і таборах), шмонувати, чсір (член семьи изменника родины “), заквагони (вагони, що перевозили заарештованих), закмашини (вантажівки, що перевозили арештованих), АЛЖИР (“Актюбинский лагерь жен изменников родины”), СЛОН (“Соловецкий лагерь особого назначения”) та інші.

Окремі з цих слів з'явилися і в українській поезії. Іван Світкичний у сонеті “Шмон” писав:

*Сержант шмонає по порядку
І кожду латку, кожду складку,
І кожен рубчик, кожен шов...*

Деякі слова і вислови, що засмічують нашу мову

“виписка з історії хвороби” замість “витяг з історії хвороби”
“прогулка до парку” замість “прогулянка до парку”
“діюче законодавство” замість “чинне законодавство”
“діючі особи” замість “дійові особи”
“існуючі ціни” замість “теперішні ціни”
“читаюча публіка” замість “читацька публіка”
“прораб” замість “виконроб”
“угольник” замість “косинець”
“уровень” замість “рівнемір”
“отвіортка” замість “викрутка”
“одна година ночі” замість “перша година ночі”
“венеціанський” замість “венецький”
“Йоханнесбург” замість “Йоганнесбург”
“Хельмут” замість “Гельмут”

ФУНДАЦІЯ ІМЕНІ ІВАНА БАГРЯНОГО

Фундацію ім. Івана Багряного створено у кінці травня 1975 року в Торонто, Канаді на сьомому з'їзді Української Революційно-Демократичної Партії (УРДП), яку довгий час, аж до смерти, очолював Іван Багряний.

Тоді ставилося шість основних організаційних справ, на які було потрібно фінанси, а саме:

1. Допомогати всіма способами визвольним процесам, що відбуваються в Україні, щоб вона стала незалежною державою.
2. Включити молоде покоління діаспори, вихідців зі східні та центральних земель України, в політичне та громадське життя.
3. Видати історію УРДП та історію української еміграції, розповісти світові про голод 1933

року створений і проведений Москвою, який виморив коло десяти мільйонів українців, про тюрми, заслання, розстріли, розкуркулювання та інші «блага» комуністичної системи, яку вони особисто пережили й залишилися живими.

Видати праці про примусову репатріацію на «родіну» осіб з східні та центральних земель України та затримати якнайдовше видавничу діяльність Багрянівського руху, розповісти про великий вклад праці створених за ініціативою членства УРДП організацій, таких як Демократичне об'єднання колишніх репресованих українців советами (ДОБРУС), Союзу українців - жертв російсько - комуністичного терору (СУЖЕРО), Легіону імені Симона Петлюри, Товариство прихильників УНР та Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ).

4. Зібрати й видати друком публіцистику, листування та всі твори Івана Багряного.

5. Видати цінні національно - патріотичні праці, осіб причетних до середовища УРДП.

6. Фінансово допомагати газеті «Українські вісті», яка в той час ще виходила в Новім Ульм в Німеччині й щойно в 1978 році було перенесено її до Дітройту в США.

За час існування Фундації, як неприбуткової корпорації, пожертви дані їй можна списувати жертводавцям як пожертви на добродійні цілі при виповненні федеральних податків. Першим головою Фундації була Галина Воскобійник, а після неї в різні роки Фундацію очолювали Анатолій Лисий, Олександр Скоп, а з грудня 2008 року й по сьогодні її очолює Галина Васкобійник.

За роки існування Фундації вона видала чи фінансувала більше сотні різних книг українською мовою, й деякі англійською, про дисидентів, про голод 1933 року проведений Москвою, з якого вмерло коло 10 мільйонів українців, про розстріли у Вінниці та праці на інші теми, які мало відомі молодшій генерації України та й діаспори. Ті книги безкоштовно висилалися до бібліотек та наукових установ України. Фундація фінансувала видання книг «Сталінізм в Україні» Григорія Костюка,

«Другий зимовий похід», «Розстріляне відродження» Юрія Лавриненка (Дивничка), «Велика вітчизняна війна», яка не була вітчизняною війною Федора ПігІда, «Диявольська гра» Юрія Красношока, «Страта голодом» Семена Старіва (Мирона Долота), «Москва сльозам не вірить» Василя Гришка, «З каторги одержимих» Леоніда Бойка, «Український голокост-свідчення тих, що вижив» от. Юрія Мицика та багато інших.

З нагоди 70-ліття бандуриста і композитора Григорія Китастого, який був членом УРДП, другом Івана Багряного, і довший час жив у Чикаго й очолював ансамбль бандуристів ОДУМ-у Чикаго, Фондація видала книгу «Збірник на пошану Григорія Китастого» й приклала багато старань у поставленні на його могилі пам'ятника в Бавнд Бруці.

В 1996 році Фондація видала в Києві збірник пісень «Вставай народе» Григорія Китастого до текстів віршів багатьох авторів діаспори та України, що він написав музику.

Прошли роки й старша активна політична генерація східних та центральних земель України, що були членами УРДП - УДРП та його братніх організацій почали відходити в інший світ. Після того як Україна стала незалежною державою було змінено назву партії УРДП на УДРП (Українська Демократично - Республіканська Парія). А з кінцем травня 2000 року, на XII - му з'їзді УДРП вирішено припинити існування партії та газети «Українські вісті», яка появлялася з 1945 року. Читачам газети запропоновано стати передплатниками найстаршої української газети в світі «Свободи», в якій має місячно сторінку Фондація ім. Івана Багряного.

Подальше існування партії за межами України членство та провід партії уважали нелогічним і непотрібним, а переносити свою діяльність в Україну, де в той час уже було багато там партій не було ні сенсу ні потреби. Було вирішено, що Фондація, яка мала гроші може бути кориснішою в розбудові й закріпленні української держави. Фондація збрала від своїх прихильників сотні тисяч доларів й передала на різні потреби в Україні, а саме на ремонт резиденції гетьмана Богдана Хмельницького, Києво - Могилянській Академії, різним школам та музеям, церквам Київського патріархату, на конкурси української мови, студентам на стипендії, на різні премії, колективові, що зробив фільм за мотивами Івана Багряного «Сад Гетсиманський» та ін. З 2002 року Фондація давала по одній тисячі доларів

Лізі Українських Меценатів, що річно влаштовує конкурси з української мови. А починаючи з 2005 року Фондація стала членом Ліги й річно дає по п'ять тисяч доларів на конкурси української мови. Особам, що приклали багато старань в розбудові державної незалежності України та консолідації суспільства видано відповідні дипломи лавреатів премії імені Івана Багряного та по одній тисячі їм доларів. Таких лавреатів вже є 20 відомих осіб.

Належну увагу Фондація приділила й далі приділяє різним газетам та журналам України й допомагає їм фінансово. В Україну вислано Фондацією багато різних видань та книг діаспори та річників газет, журналів, альманахів та архівів до Києво-Могилянської Академії, до Острозької Академії, в Державний Архів Києва, в музей Києва, до музею Тараса Шевченка в Каневі, до музею діаспори в Львові і багатьох музеїв та бібліотек інших міст України.

Сторінка Фондації в газеті «Свобода» буде появлятися раз на три місяці. Останні роки виходу газети «Українські вісті» фінансувала Фондація ім. Івана Багряного. Але з року в рік зменшувалося передплатників, тому було вирішено припинити її видання. Фондація звернулася до газети «Свобода» з пропозицією передати багатенько передплатників США і Канади їм, щоб вони отримували «Свободу», яка виходила більшим накладом і була цікавою газетою. Український Народний Союз, якого є газета, радо погодився. Рівночасно вони запропонували Фондації мати раз у місяць сторінку Фондації. На протязі двадцяти років щомісячно і друкувалася сторінка Фондації. В червні 2019 року було запропоновано Фондації містити сторінку раз на три місяці, де буде розповідатися про діяльність Фондації на користь України та міститимуться пожертви добродійників.

Олексій Коновал (Флорида, США)

«Колонка редактора»

ХРИСТИЯНСЬКА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПАТРІОТИЗМУ.

Політичний режим СРСР завжди непривітно ставився до релігії. Комуністична ідеологія фактично конкурувала з будь-яким віровченням, оскільки займала спільну світоглядну нішу. Вона має елементи, притаманні культурам (поклоніння Леніну в Мавзолеї, Кодекс будівника комунізму тощо). Тому залежно від історичної ситуації релігійні громади заборонялися, переслідувалися, або перебували на напівлегальному становищі.

Зрозуміло, що повернення до релігійного життя в Україні за таких умов не могло відбутися повноцінно. І хоча його відродження 1985-1991 рр. досягло своїх головних завдань з реалізації права громадян на свободу совісті та відновлення діяльності заборонених церков, віруючі та суспільство в цілому багато втратили, що колись було притаманно для української нації. Зокрема, християнську освіту, навчання молоді зміни на засадах релігійної моралі та культури. Хочеться сподіватися не на завжди... Я крокую строкатими, гомінкими вулицями осіннього київського Подолу разом з молодістю і вродливою жінкою. Її звати Наталя Кияк і вона є директоркою і співзасновником Католицької школи в Києві. Поки –що школа ця єдина в столиці, і її очільниця працює на громадських засадах, вміло поєднуючи бізнес-проект дитячого садочку з освітнім християнським закладом. Оскільки і приміщення обох закладів спільне, і більшість педагогічного складу поєднують, так би мовити, діяльність у двох установах. Про це я дізнаюся докладніше згодом зі слів самої пані Наталі, а поки-що стараюся йти в ногу з молодістю, спортивною статури і з усього скидається оптимістичної вдачі до першої католицької школи в місті Києві. Ми зустрілися з пані директоркою побіля такого традиційного місця побачень киян як вхід до метро й тепер вона хвацько провадить мене велолюдною столицею.

Чому мене зацікавила католицька, а на загал християнська освіта? По-перше, як вже зазначав вище це та з одних ділянок релігійного життя українців, котра зазнала чи не найзгубнішого впливу доби войовничого атеїзму. У більшості регіонів країни, на відміну від діаспори та почасти Західної України, релігійне шкільництво фактично відсутнє. Поодинокі недільні школи, котрі виникають в окремих парафіях та церквах різних конфесій, хоч і можуть працювати більш-менш успішно, але системною християнською освітою їх назвати не можна.

І тут виникає власне головне питання. А чи так вже важлива християнська освіта?

Для віруючих в Ісуса Христа відповідь на питання, чи є важливою християнська освіта, видається очевидною – безперечно, так!

Приязна посмішка часто сяє на обличчях директорки пані Наталі Кияк (крайня зліва), її колег та вихованців.

*Батьківський та душпастирський актив першої
католицької школи м. Києва.*

Адже дуже важливо через яку парадигму має школяр фільтрувати отриману інформацію. Наприклад, дитина може мати домашню «християнську» освіту, але зазнає невдачі у житті, тому що не пізнала Бога насправді і не зрозуміла біблійних принципів. З іншого боку, дитина, що здобула державну освіту, може зрозуміти хибність світської мудрості, бачачи її неспроможність через Боже Слово, якого її навчили вдома. Інформація «фільтрується» крізь біблійну призму в обох випадках, але істинне духовне розуміння присутнє лише в останньому. Зрештою, саме батьки відповідальні за формування дитини таким чином, щоб вона здобула справжню духовну освіту.

Позаяк можемо сміливо також стверджувати, що тіло Христове є невід'ємною складовою виховання, що допомагає батькам у духовному навчанні дітей. Зовнішній вплив за межами сімейної структури – в даному випадку, істинне біблійне навчання в церкві та церковній школі – є корисним і необхідним.

Ось і приміщення першої католицької школи в Києві. Фактично це, напевно, переобладнена квартира в звичайній багатоповерхівці й, між іншим, в оренді. Як пояснить мені згодом пані Наталя вони планують розширитися і приміщенням, і педагогічним та учнівським складом. Але на заваді традиційний брак коштів, бюрократичні перепони вітчизняного законодавства.

Однак, те що й перед моїми очима виглядає не зле у матеріальному вимірі. А ось позитивна духовна, з дозволу сказати, аура відчутна з перших хвилин. Повсюдно чути наше слово, котре хоч начеб-то і не гнане в столиці, але й по – сьогодні немов би в гостях. Відкриті, приязні обличчя дорослих і дітей. А ще добре відчутний західноукраїнський акцент.

- У Вас мають вишкіл в основному вихідці з Галичини? – цікавлюся у пані директорки.
- Можна сказати що так, принаймні, більшість. Буває що один з батьків киянин, але другий з Галичини. Або тато і мама хоч вже й з Києва, але їх рідні приїхали із Західної України. Та позаяк у нашій школі є і православні, і протестанти, головне аби були християни, - охоче пояснює Наталя Кияк.

- А позитивно наставлених атеїстів приймаєте? - можливо невдало пробує пожартувати. У відповідь мила посмішка гарної жінки.

І тому, як на мене, було б на користь і вихованню діточок, і Вірі, а головне українському свідомому суспільству, аби ось такі паростки добрих справ, котрі мені довелося побачити в першій католицькій школі Києва носили міжконфесійний характер.

Дякувати Богу, сама пані директорка Наталя Кияк прогресивно зазначила що не робить різниці поміж католиками, православними і протестантами. Аби були християнами, аби поважали і любили свою Батьківщину.

Тому чому за таких умов не розбудувувати народжену її трудами школу як Християнську школу Києва. Очевидно, як і годиться за традицією з часом вона б могла отримати власне ім'я на честь якогось святого. І я глибоко переконаний що батьки діточок, які б відвідували такий освітній заклад були б аж ніяк не проти його поліконфесійності. Принаймні, як на мене, такою має бути позиція правдивих і християн, і патріотів в Україні. У нас спільний безжальний і страшний ворог путінська Росія, її бойовий загін урясах під назвою РПЦ. Чи маємо право за таких умов сидіти по конфесійних квартирах?! Бо у ж Україна як і Бог у нас одна....

Насамкінець хотів би зазначити що першій католицькій школі Києва проблем не бракує. Найперше освітній заклад зараз шукає нове приміщення для оренди або купівлі, щоб в наступному році, з вересня, відкрити усі 4 класи початкової школи. Зрозуміло що надія на меценатів, які можуть долучатися до цієї важливої справи.

Контакт- Наталія Кияк, nkyuak@gmail.com, Facebook: Nataliya Kyuak.

На прощання зробив фото з пані Наталі Кияк з її колежанками і ще зовсім маленькими ученицями. Я не став уточнювати до яких конфесій вони належать: католицької, православної чи протестантської. Головне з української...

Фідель Сухоніс (Київ – Дніпро)
Листопад 2019 року

--- Та сама зона відчуження ---

Листопад. Пейзаж за вікном стає все сумніше. Наближаємося до КПП «Дитятки». Це 30-кілометрова зона, заборонена для вільного доступу, що зазнала інтенсивного забруднення радіонуклідами після аварії в 1986 році. Тут все строго - поліція перевіряє документи і електронний квиток екскурсійної групи.

Мертве село

Перша зупинка - село Залісся. До 2015 року тут офіційно був один житель - бабуся Розалія Іванівна, яка дуже любила візити туристів. На жаль, вона померла, і село спорожніло. Візуально це просто місце з фільмів жахів: покинуті будинки з безліччю речей, дитячих іграшок, порослих мохом, ліків, газет і листівок. Від цієї картини кров холодне в жилах. Тут не залишилося доріг - лише ліс і заховані в ньому будинку.

Далі у нас Копачі - село в чотирьох кілометрах від ЧАЕС на правому березі Прип'яті в Іванківському районі Київської області. Його знищили в процесі ліквідації. Атмосфера в дитячому садку страшніше, ніж у фільмі жахів. Порожні ліжка, кинуті іграшки з чорними особами, безголові ведмедики, зошити. Записка від мами, що сьогодні дитина не прийде в сад. Життя тут вирувало і різко обірвалося. Люди поспіхом збирали речі. А потім прийшли мародери. Вже при вході в садок дозиметр починає пищати, заміри скачуть

- такий рівень радіації. Вона під ногами, в ґрунті, рослинах, дорожній пилюці. Стає не по собі, коли на приладі бачиш цифру 8,530 мікрорентген.

В суботу 26 квітня 1986 року в 1:23:47 на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС стався вибух, який повністю зруйнував реактор. До станції виїхали три відділення пожежної частини, які очолював 23-річний лейтенант внутрішньої служби Володимир Правик. Він помер через пару днів після катастрофи в лікарні в Москві, повторюючи: «Ми все зробили правильно ...» З вікна автобуса ми бачимо, як риби пускають кола по воді. А вдаліні видніється він - четвертий енергоблок. Відоме зображення раптом оживає в реальності. Відчуття дивні, дозиметр пищить, руки тремтять. Рівень трохи вище норми, трохи фонить земля за відбійником. Нас просять не сходити з маршруту і робити фотографії швидко.

Те саме місто

Прип'ять. Місто привид. Місто легенд. Квітучий, весь в трояндах - таким його показують в серіалі. Сьогодні це місто шипшини, мертвих будівель і ліси. Тут безліч сосен - від маленьких до величезних. Нестримувана нічим природа буяє і радіє життю, обплітаючи мохом і ягодами іржаві автомобілі і дитячі майданчики. Її не лякає радіація, тут все росте і розвивається. На секунду забуваю, де я, і хочу підняти шишку. Але тут же відсмикує руку - дозиметр пищить. Тридцять три роки тому молоді фахівці тут будували кар'єру. Місто маленьке, три квадратних кілометри. Середній вік жителів був 26 років. Дуже багато дітей. Високі зарплати дозволяли людям купувати меблі за пару тисяч рублів, а в місцевому магазині, схожому на звичний нам супермаркет з візками і напівфабрикатами, були іноді навіть банани

У Прип'яті тихо. Тут повною мірою розумієш значення цього слова. Шепіт тут звучить, як крик. Звуки дозиметра стають вже звичним фоном для нашої екскурсії. Серед лісу стоять багатоповерхівки - майже всюди розбиті вікна. 160 будинків, 13 414 квартир, 18 гуртожитків на 7621 місце, вісім сімейних гуртожитків - все це зараз декорації гри «Сталкер».

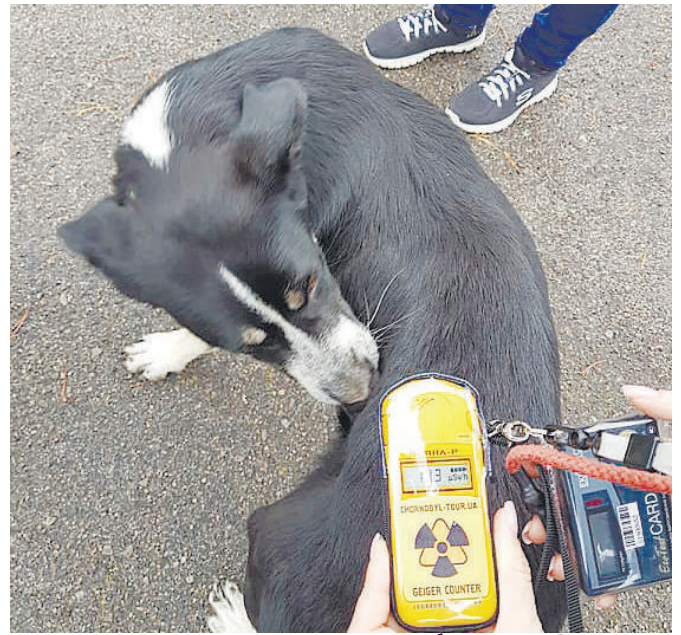

У цьому місці виходять найпохмуріші і одночасно прекрасні фотографії. У деяких квартирах збереглися меблі, кухонні грубки, уламки раковин, взуття. В одному з приміщень - труп величезної собаки.

Тут фонять собаки: завмер на шерсті Бети показав 320 мікрорентген. Це більше вимірів на землі в двох кілометрах від реактора. Всі собаки тут вмюють давати лапу, виконують команди на десятках мов світу! Бета з задоволенням їсть запропоновані крекери

і супроводжує нас в найпопулярніше місце Прип'яті - парк атракціонів.

Іржаві атракціони і каруселі фонять. Страшно уявити, скільки дітей постраждало внаслідок аварії. Від площі - довга і тиха дорога через ліс. Асфальт зберігся, а на дахах будинків вже ростуть дерева. Природа перемогла людини. І радіацію.

Дарина Сухоніс-Табацька, фото Сергія Бараненко. Продовження читайте у наступному номері журналу "Бористен".

«Фундація «Прометейв отвіт» інформує

ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ СПІВПРАЦІ ЗНАЧНИЙ

Так можна окреслити результати зустрічей президента Фундації «Прометейв отвіт» Петра Палюха з адміністрацією та професорсько викладацьким складом Дніпровської політехніки. Українець з США двічі побував в стінах провідного вишу України. Один раз влітку і другий раз восени цього року. І кожного разу в ході обміну думками учасників перемовин були намічені конкретні напрямки співпраці між добродійною організацією українців США та Дніпровською політехнікою. Найбільш перспективними є очевидно освітні проекти. Зокрема, можливість удосконалення українцями США рідної мови, а студентам і викладачам дніпровського вишу мати можливість поглибленого вивчення англійської мови.

На світлині: Фото на згадку по завершенню зустрічі ректора Дніпровської політехніки Геннадія Півняка (зліва) та президента Фундації «Прометейв отвіт» Петра Палюха.

“Гортаючи календар”

Зимова війна: як Фінляндія зупинила наступ СРСР, в якому загинули тисячі українців

30 листопада 1939 року Радянський Союз напав на Фінляндію, намагаючись посунути кордон від Ленінграда та створити у країні маріонетковий прорадянський уряд.

Радянські воєначальники планували завершити війну за 20 днів і маршувати у Гельсінкі, зробивши подарунок на день народження Сталіну 21 грудня. Проте військова кампанія у Фінляндії стала для Червоної армії ганебною, призвела до смерті чи поранень сотень тисяч військових.

і, як вважають історики, переконали Гітлера, що СРСР може стати легкою здобиччю.

Серед жертв війни були десятки тисяч радянських військових з України. Оприлюднені після розпаду СРСР документи радянських відомств висвітлюють жахливу авантюру, жертвами якої стали ці люди.

А свідчення учасників війни показують, як маленькій державі з населенням у 3,7 млн вдалося зупинити наступ гіганта з населенням понад 170 млн і необмеженими військовими та матеріальними ресурсами.

Як Фінляндія підійшла більш згуртованою до війни

Міжвоєнна Фінляндія довгий час була поляризованою країною. Це було наслідком жорстокої громадянської війни 1918 року, в якій фінські “білі” під командуванням екс-офіцера російської імперської армії Карла Маннергейма та за допомогою німецької армії та шведських добровольців перемогли “червоних” фінів. Хоча російські більшовики мали великий вплив на формування фінської “Червоної гвардії”, більшість її учасників склали етнічні фіни, переважно робітники або бідні селяни. В розпал війни в лавах “Червоної гвардії” воювали 80 тисяч із трьох млн мешканців країни. Обидві сторони вдавалися до масових розстрілів, але в підсумку переможці набагато перевершили своїх ворогів за кількістю жертв. Після війни полонених “червоних” фінів зігнали в концтабори, де понад 12 тисяч з них померли від недоїдання та хвороб, зокрема, “іспанки”. Інших, понад 40 тисяч, амністували в 1919-1920 роках. Багато років країна жила спогадами про війну. Праві відмовлялися вважати її громадянською і називали Визвольною, ліві згадували про жорстокість переможців. У 1929-1932 роках ультраправий “Рух Лапуа” викрадав політиків та намагався масовими маршами впливати на політику уряду. 1932 року він навіть спробував здійснити спробу державного перевороту, плануючи марш на Гельсінкі на кшталт італійського маршу на Рим 1922 року, який завершився встановленням влади Муссоліні.

У березні 1940 року Фінляндія мусила погодитися на мирний договір і втрату чотирьох тисяч квадратних кілометрів території, де вироблялося 11% ВВП Фінляндії і де проживали 12% населення, а 400 тисяч фінів стали вимушеними переселенцями. Втім, країна зберегла свою незалежність, довела світу та східному сусіду, що не збирається віддавати і квадратного метра території без опору.

Обставини “Фінської війни”, або як її називають у Фінляндії “Зимої війни”, призвели до деморалізації радянської армії

Але правий президент Пер Свінхувуд, який мав авторитет як очільник уряду в період громадянської війни і до того ініціював арешт депутатів-комуністів, дезорганізував та придушив путч.

Таким чином, фінська демократія, яка була заснована на роботі не завжди стабільних коаліційних урядів, витримала атаку з боку симпатиків фашистів та комуністів. У наступні роки поляризація спала, чому сприяв інтенсивний економічний розвиток - Фінляндія була одним з провідних світових експортерів паперу, зростання доходів населення та прихід до влади уряду соціал-демократів та аграріїв 1937 року. Уряд соціал-демократів з одного боку задовольнив низку соціальних вимог робітників, а з іншого розвіяв побоювання правих, що можуть співпрацювати з СРСР. Фактично у Фінляндії виконувалася теза лідера соціал-демократів Вяйне Таннера, яку він сказав під час гарячої суперечки з Карлом Маннергеймом щодо рівня оборонних видатків: "Перш ніж витратити величезні гроші на оборону, потрібно створити для людей такий рівень життя, який вони захочуть захищати". В ті ж роки фінські комуністи, які намагалися керувати підпіллям з території СРСР, були переважно знищені під час сталінських чисток. У 1935 році кампанія проти "фінських націоналістів" у радянській Карелії призвела до падіння керівника уряду республіки Едварда Гюллінга, який був начальником штабу фінської Червоної гвардії у 1918 році, та очільника карельських комуністів Густава Ровіо. Обоє розстріляли 1938 року.

Колишній головнокомандувач фінської Червоної гвардії Ееро Хаапалайнен був арештований за "троцькізм" та розстріляний 1938 року. Керівник комуністичного уряду Фінляндії у 1918 році та лідер фінських комуністів у 1920-1934 роках Куллерво Маннер 1935 року був відправлений до таборів, де помер від хвороб 1939 року. Навіть Отто Куусінен, якого радянське керівництво поставило на чолі фейкової "Фінляндської демократичної республіки" на початку війни, завжди мав зібраний речовий мішок на випадок затримання. Його сина відправили до таборів і звільнили за день до початку радянсько-фінської війни, а дружина роками була в таборах. Внаслідок сталінських репресій, за оцінками фінських істориків, загинули 20 тисяч фінів та карелів, сотні активістів Компартії. Тим самим були

підірвані можливості СРСР впливати на політичну ситуацію у Фінляндії.

Водночас аншлюс Австрії, розтин Чехословаччини та пакт Молотова-Ріббентропа підірвали позиції ультраправої партії "Патріотичний народний рух", яка відверто симпатизувала Муссоліні та частково схвалювала політику Гітлера. Багато фінів вважали завоювання Гітлера та Муссоліні знищенням малих держав, подібних Фінляндії. На відміну від багатьох інших молодих країн, які утворилися після Першої світової війни на уламках імперій, Фінляндія підійшла до Другої світової війни з міцною політичною системою, яка витримала важкі випробування і в якій як ультраправі, так і ультраліві політики були на узбіччі.

Фейкова республіка

Війна між СРСР та Фінляндією почалася після інциденту в Майніла 26 листопада - артилерійського обстрілу прикордонного радянського села, внаслідок якого загинули, за твердженнями Москви, четверо радянських військових. СРСР звинуватив в обстрілі фінів. Громадськість Фінляндії та західних державах у радянську версію подій не повірили, бо вже кілька місяців у Москві безуспішно вимагали від Гельсінкі перегляду кордону, територіальних поступок та створення радянських баз на фінській території. "Ніхто не вірить, що Фінляндія обстріляла радянську територію. Дії Радянського союзу вважають жалюгідною провокацією. Багато робітників кажуть, що якщо СРСР сподівається ввести нас, фінів, в оману своїми заявами, це не пройде. Тому у випадку нападу на Фінляндію краще організувати для москалів (згідно з оригіналом. - Ред.) гарячий прийом без всякого жалю"* - доповідала в ті дні державна поліція Фінляндії про думки у середовищі робітників. Вже вранці 30 листопада радянські бомбардувальники скидали бомби на фінські війська, а сухопутні війська розпочали вторгнення. Головнокомандувачем фінської армії знову став Карл Маннергейм. А 1 грудня СРСР визнав уряд "Фінляндської демократичної республіки", який створив на радянській території і очолив фінський комуніст Отто Куусінен. З цим "урядом" радянське керівництво підписало "Договір про взаємодопомогу та співробітництво", згідно з яким Фінляндія мала передати СРСР території та дозволити створення військових баз. Уряд Куусінена став об'єктом для насмішок не тільки у Фінляндії,

але й серед деяких радянських громадян. Про такі думки повідомляли в доповідях НКВС, оприлюднених після розпаду СРСР. “В західній Україні ми все ж вдало викрутилися, пославшись на визволення. А тут вже явно агресивні дії щодо слабкої держави. Чи є хоч одна розсудлива людина, яка б повірила у те, що насправді Фінляндія перша почала нападати на СРСР?”, - казав інженер А. з Києва згідно з однією з таких доповідних записок НКВС. “Я переконаний, що фіни праві... Вони знають, що їх чекає, якщо вони програють війну СРСР - повне підкорення. Вони відчувають себе морально правими і будуть захищатися до останньої краплі крові”, - казав старший науковий співробітник Інститут експериментальної медицини С.

Деякі історики вважають, що про довго планований напад на Фінляндії свідчать і слова пісні “Принимай нас, Суомі-красавица”, з якою радянські війська йшли захоплювати країну. В тексті цієї пісні йдеться про успішний наступ радянських військ на Фінляндію, який мав відбутися восени.

“Диво” Зимової війни

У “Фінській війні” (у Фінляндії її називають “Зимовою”) армія маленької держави зупинила наступ набагато більш переважаючих за кількістю та технікою військ СРСР

Зимову війну фінські історики описують як момент найбільшої національної єдності. У боях з Червоною армією відстоювали незалежність учасники двох таборів громадянської війни 1918 року у Фінляндії та їхні родичі. Варварські бомбардування фінських міст радянською авіацією, внаслідок яких загинуло кілька сотень

цивільних, та загарбницькі вимоги СРСР, чітко визначили для фінів та більшості країн світу цю війну як справедливу оборону від агресора. Державна поліція Фінляндії, яка продовжувала стежити за робітничими організаціями, повідомляла про зростання антирадянських настроїв серед людей, яких раніше навпаки підозрювали в симпатіях до СРСР.

“Внаслідок другого бомбардування почали порожніти робітничі райони, а дорогою, що йшла з міста тягнулися безкінечні потоки жінок та дітей... Всюди спостерігалася палка ненависть до москалів - повідомляв агент державної поліції у доповідній записці від 7 грудня. “Неодноразово повторювали, що цього разу Сталін обійшов у своїх злочинах Гітлера. Коли такі слова чуєш від червоного елемента, то це говорить само за себе”, - зазначав він. “Ненависть до росіян розгорілася моментально і набула колосального масштабу. “Москальські мудрування” - так говорять у зв’язку з тим, що Молотов заперечує факт бомбардувань Гельсінкі та інших міст. Росія втратила своїх останніх прибічників тут”, - зазначали в державній поліції Фінляндії.

Масова загибель українців

Військові з України були широко залучені до бойових дій і, як свідчать сучасники, були найгірше підготовлені до бойових дій в умовах Фінляндії. У війні брали участь військові Київського особливого, Харківського та Одеського військових округів Червоної армії. Кількість загиблих серед військових, перекинутих з України, історики оцінюють у десятки тисяч, але точної цифри немає. 2005 року була видана книга пам’яті “Полягли у снігах Суомі”, в якій вказані прізвища дев’яти тисяч загиблих у цій війні українців. Чимало українців загинуло у битві біля містечка Суомуссалмі в грудні 1939 року, куди радянське командування перекинуло на підмогу майже оточений 163-й стрілецькій дивізії 44-ту стрілецьку Київську дивізію імені Щорса з Житомира. Долину Суомуссалмі тоді прозвали “долиною мерців”. З 14 тисяч бійців 44-ї дивізії, як вважають фінські історики, дев’ять тисяч загинули. Радянські джерела наводять цифру 4756 загиблих тільки за 1-7 січня 1940 року. Після виходу з оточення командира дивізії Олексія Віноградова та ще двох воєначальників розстріляли перед 700 бійцями, які залишилися живими і не потрапили у полон.

У своїх спогадах радянський воєначальник Кирило Мерецков, який командував 7-ою радянською армією, що намагалася прорвати Лінію Маннергейма, згадував, що найгірше довелося на фронті саме радянським військовим з України.

"Гірше вийшло з іншою дивізією, перекинутою на фронт з українського степу без попереднього навчання бійців в умовах місцевості з лісами, болотами та пагорбами та глибоких снігів. Вона опинилася у повністю незвичному для неї становищі і зазнала тяжких втрат", - писав він у своїй книзі військових мемуарів "На службі народу".

Великих втрат зазнала 75-та стрілецька дивізія, яка до червня 1939 року базувалася у Лубнах на Полтавщині, а потім була перекинута на північ Росії. "Контингент, з якого формувалася дивізія, переважно складався з мешканців України... дивізія готувалася до ведення бою на степовій рівнинній місцевості... Для бойових дій у місцевості з лісами та пагорбами з глибоким снігом, була підготовлена слабо", - йшлося у таємній доповідній записці НКВС про причини поразки дивізії у січні 1940 року. В НКВС повідомляли, що лише з 14 по 24 грудня 1939 року в 75-й дивізії було вбито 954 військових, поранено 1529, зникли 1619. Військові з України у своїх листах близьким описували жахливу ситуацію на фронті. Ці листи читали співробітники НКВС, і окремі цитати з них збереглися в доповідних записках відомства.

"Тато й мамо! Наша армія зустріла великий спротив, - писав танкіст Карквач батькам у Полтаву у грудні 1939 року. - Усі шляхи перекриті мінами, на деревах і під деревами міни. На деревах снайпери. Тільки відкрив люк машини, а він стріляє з дерева по наших. Багато наших людей загинуло і поранено". "Останні два дні довелося мені бути на передовій, де я бачив жахи, які взагалі приносить війна для народу, як ховають нас, молодих людей, у дрібних ямах, гірше худоби, а дома ж діточки чекають батьків з війни", - писав червоноармієць Гореліков дружині в Чернігівську область. "Сумно бачити, як гине наш брат, але ще гірше, коли кілька десятків поранених лежать на снігу, виють нелюдським голосом і замерзають на морозі, бо їх відвезти не встигають. Дуже і дуже дорого обійдеться ця війна СРСР", - зазначав цей радянський військовий.

"Справа Фінляндії - наша справа"

Шведські добровольці-кулеметники в очікуванні наступу радянських військ. Хоча жодна країна не вступила у війну на боці Фінляндії, побоюючись нападу з боку СРСР, дипломатичну підтримку Гельсінкі надавали Британія, Франція та США. Скандинавські країни пішли далі, таємно чи відкрито всі вони допомагали Фінляндії грошима та зброєю, а скандинавські добровольці перші дісталися фронту. За словами міністра закордонних справ Фінляндії Таннера, зі Швеції надійшло 107 гармат, 90 тисяч гвинтівок та 42 млн патронів. Стокгольм також надав кредит, аби Фінляндія могла придбати 85 протитанкових гармат шведського виробництва. Шведи організували збори грошей для фінів, шведські медики їхали працювати до фінських лікарень, селяни везли продовольство, банки видавали кредити.

"Справа Фінляндії - твоя справа. Вступай до Добровольчого корпусу", - йшлося у плакаті, який розповсюджували шведські волонтери під час війни. Загалом понад 11 тисяч добровольців з інших країн прибули до Фінляндії під час війни - понад вісім тисяч зі Швеції, кілька сотень добровольців прибули з Норвегії, Данії та США. Повоювати з них встиг лише шведський Добровольчий корпус, у складі якого перебували шведські та норвезькі добровольці, зокрема майбутній герой норвезького Руху опору Макс Манус (1914-1996), який прославився потім низкою диверсій зі знищення німецьких кораблів. У період наступу радянських військ у лютому 1940 року Добровольчий корпус перебрав на себе оборону Північної Фінляндії, дозволивши фінській армії сконцентрувати війська на головному напрямку удару супротивника біля Виборга.

Окрім того, під час війни у Фінляндії працювали приблизно 300 іноземних журналістів. Їхні публікації викликали хвилю закликів допомогти маленькій державі по всьому світу, особливо в США. Хоча Фінляндія так і недочекалася вступу Британії та Франції у війну, інформація про можливу висадку союзників на півночі Фінляндії, яка розповсюджувалася у провідних ЗМІ з подачі західних дипломатів, неприховані збори речей дипломатами та спалювання документів посольств у Москві непокоїли радянське керівництво. У березні 1940 року СРСР погодився підписати мирний договір. Попри територіальні втрати, Фінляндія зберегла незалежність і довела, що за будь-який клаптик фінської території агресор платитиме велику ціну.

*У статті використані цитати з документів НКВС та фінської державної поліції, розміщені у спільній праці російських та фінських істориків "Зимняя война 1939-1940 гг. Исследования, документы, комментарии. К 70-летию советско-финляндской войны".

"Вічная пам'ять"

ЛОЦМАН ДНІПРОВСЬКОЇ ПОЕЗІЇ

У великому поетичному доробку патріарха української поезії, нашого земляка Миколи Антоновича Миколаєнка є вірш «Старий лоцман», який поет присвятив останньому лоцману дніпровських порогів Григорію Омельченку. Закінчується він символічно:

*За те шаную лоцмана старого,
що жив, як Бог, – не знаючи страху.
Сто десять літ прожив – і слава Богу,
і вмер старий, як кажуть, на бігу.*

Цим рядкам – пів століття, і вони – дивна заповідь життя самого поета. Нещодавно Микола Антонович пішов у ліпші світи: залишалося сімнадцять днів до святкування рекордного – як для поетів – столітнього ювілею...

Я свідок тому, що патріарх вмер «на бігу»: цього року восьмого травня в телефонній розмові привітав його, підполковника, ветерана Другої світової війни з днем Примирення і запитав, чи здоров'я дозволяє йому писати, і він відповів: «Так, з допомогою Бога досі пишу. От тільки набираю на машинці одним пальцем,

бо зір слабкий...». Свідомо не зраджував вірній подрузі – друкарській машинці, хоча у його помешканні комп'ютер був...

Вважаю, що заголовок мого коротенького спогаду цілком умотивований, позаяк Микола Антонович справді нагадував лоцмана дніпровської (січеславської) української поезії. Опублікувавши за своє довге життя кілька десятків книг, він ніколи не кривив душею і по-лоцманськи вправно провів кораблі своєї поезії через пороги фальшивої ідеології та псевдопатріотизму. А, працюючи на посадах головного редактора видавництва «Промінь» і головного редактора обласного телебачення, він щиросердно допомагав юним талантам. Це він, Микола Миколаєнко, провів через пороги цензури, кон'юктури, суспільної не уваги перші книжки багатьох поетичних талантів, серед яких особливо помітні Олександр Зайвий та Марія Дружко.

А починав свою творчу і професійну діяльність Микола Антонович як освітянин – вчителював, директорував у загальноосвітніх школах, водночас – писав поезії. Його поетичні талант і чесність були помічені Володимиром Сосюрою та Максимом Рильським. Проте перший збірничок із симптоматичною назвою «Теплові» поет опублікував лише в 1956 році – під час так званої «хрущовської відлиги». Від 1963 року, коли фактично закінчилася згадана «відлига», до часу «перебудови» не оприлюднив жодного художнього твору (при тому, що був на керівних посадах у видавництві та на телебаченні..), хоча увесь час невтомно працював, створюючи поетичні та прозові тексти. І лише після оголошення Української Незалежності Микола Антонович став активно публікувати створене.

Такі творчі особистості, як Микола Антонович Миколаєнко, заслуговують на увагу, повагу і на довгу (якщо не вічну...) пам'ять. Тому вважаю, що дніпряни були би по-справжньому шляхетними громадянами свого міста, якби пам'ять поета і воїна Миколи Миколаєнка увічнили назвою однієї з вулиць поруч вулиці Янтарної, на якій він жив. Що ж до Янтарної, то їй би личило називатися вулицею Івана Франка, як вона і називалася років сорок тому.

Віталій Старченко

“Актуально”

Американець довів у суді, що борщ — українська страва

Власники магазину були змушені прибрати неправдиву інформацію з вітрини. 37-річний Кілліан Деро Гоффман з Нью-Йорка побачив у супермаркеті у США, власником якого був росіянин, напис: “Борщ — це російська страва”. Цей напис обурило чоловіка, який підтримує Україну, що він подав до суду на крамницю. І переміг!

Кілліан щебече солов'їною так, що може втерти носа багатьом українцям! Він — американець бельгійського походження. Працює програмістом, помічником юриста, є власником віртуального мобільного провайдера. “Моя прабабуся була україночку, а прадід — німцем, — розповідає американець “Експресу”. — Він служив солдатом СС, але згодом перейшов на бік українських повстанців, бо ненавидів нацистів і більшовиків. У Другу світову війну прадідусь, щоб урятувати життя своїй дружині й доньці Алевтині, відправив їх в Україну, у Харківську область, у маленьке село Судиха. Прадідвивів українських солдатів з-під обстрілу дорогою, яку знали лише німці. Згодом його за це розстріляли. У пам'ять про моїх рідних я вирішив

вивчати українську мову”. У супермаркеті побачив напис, що борщ — це російська страва. Страшенно обурився! Тож подав судовий позов про навмисне введення в оману споживачів. Я використав інформацію, підтверджену міжнародною агенцією, де вказано, що борщ — страва українського походження. Цю агенцію дуже поважають у всьому світі, тож у судді не було підстав сумніватися. В результаті, буквально нещодавно, суд виніс рішення на мою користь. Борщ — це українська страва! А власники магазину були змушені прибрати неправдиву інформацію з вітрини. Американець також розповів, як йому вдалося вивчити українську мову. Нью-Йоркська публічна бібліотека відома як одна з найкращих книгозбірень у світі. Там Калліан брав спеціальну літературу та словники українською і амагався потроху читати. Першими владося освоїти фрази “Ласкаво просимо до України!” та “Щиро дякую!”. Завдяки українському другу, який мешкає у Києві, Калліан постійно практикує свої навички мови. За словами американця, українськи мову він вивчив за рік і тепер з легкістю спілкується нею. Також Калліан розповів, що у 2010 році відвідав кожену область України і сподівається повторити це ще раз.

Помер Михайло Хейфец – співтабірник Стуса, Чорновола, Овсієнка

У ніч на 25 листопада на 86-му році життя в Єрусалимі помер Михайло Хейфец – правозахисник, дисидент, історик і письменник. «Ми, українці, вміли багато вистраждати в концтаборах, але не зуміли про це написати. Дяка євреєві Хейфецу: досі ніхто ліпше про нас не написав», – сказав про Хейфеца політв'язень «брежневських часів» Василь Овсієнко. Михайло Хейфец народився 18 січня 1934 року в тогочасному Ленінграді (тепер Санкт-Петербург). У 1955 році закінчив там літературний факультет Педагогічного інституту імені Герцена, певний час попрацював учителем, а потім вже повністю зосередився на письменництві.

У 1973 написав передмову «Йосип Бродський і наше покоління» до 5-томного зібрання творів Бродського, підготованого для самвидаву. Ця передмова стала головним епізодом звинувачення у так званій «чисто-літературній справі КДБ».

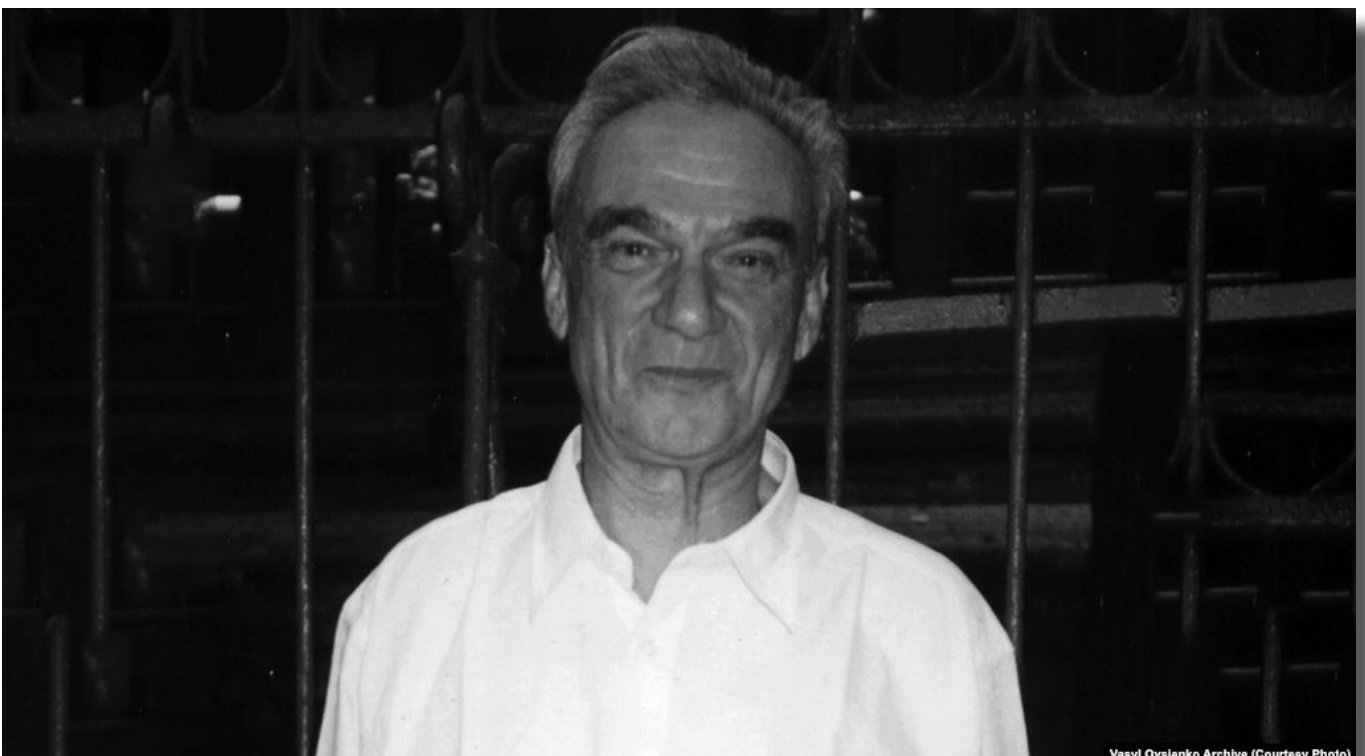
У квітні 1974 року був арештований за «наклеп на радянський лад», оскільки у передмові висловив різкий осуд вторгненню військ Варшавського договору в Чехословаччину. Хейфеца також звинуватили у зберіганні літературного і правозахисного самвидаву, статей і листів Петра Григоренка, Олексія Костеріна, статті Андрія Амальріка «Чи проіснує Радянський Союз до 1984 року».

Обіцяли помилувати в обмін на публічне «каяття», але Хейфец відмовився. У вересні 1974 року Хейфеца засудили за «антирадянську агітацію і пропаганду» на чотири роки позбавлення волі в колонії суворого режиму і два роки заслання.

У зоні зблизився із українськими і вірменськими політв'язнями, зокрема із Зоряном Поядюком, Василем Стусом, В'ячеславом Чорноволом, Миколою Руденком.

Брав участь у спільних протестних голодуваннях, зокрема з вимогами визнання табірною адміністрацією «статусу політв'язня» і визволення Стуса із карцера;

За голодування був кинутий до карцера, де провів 40 днів

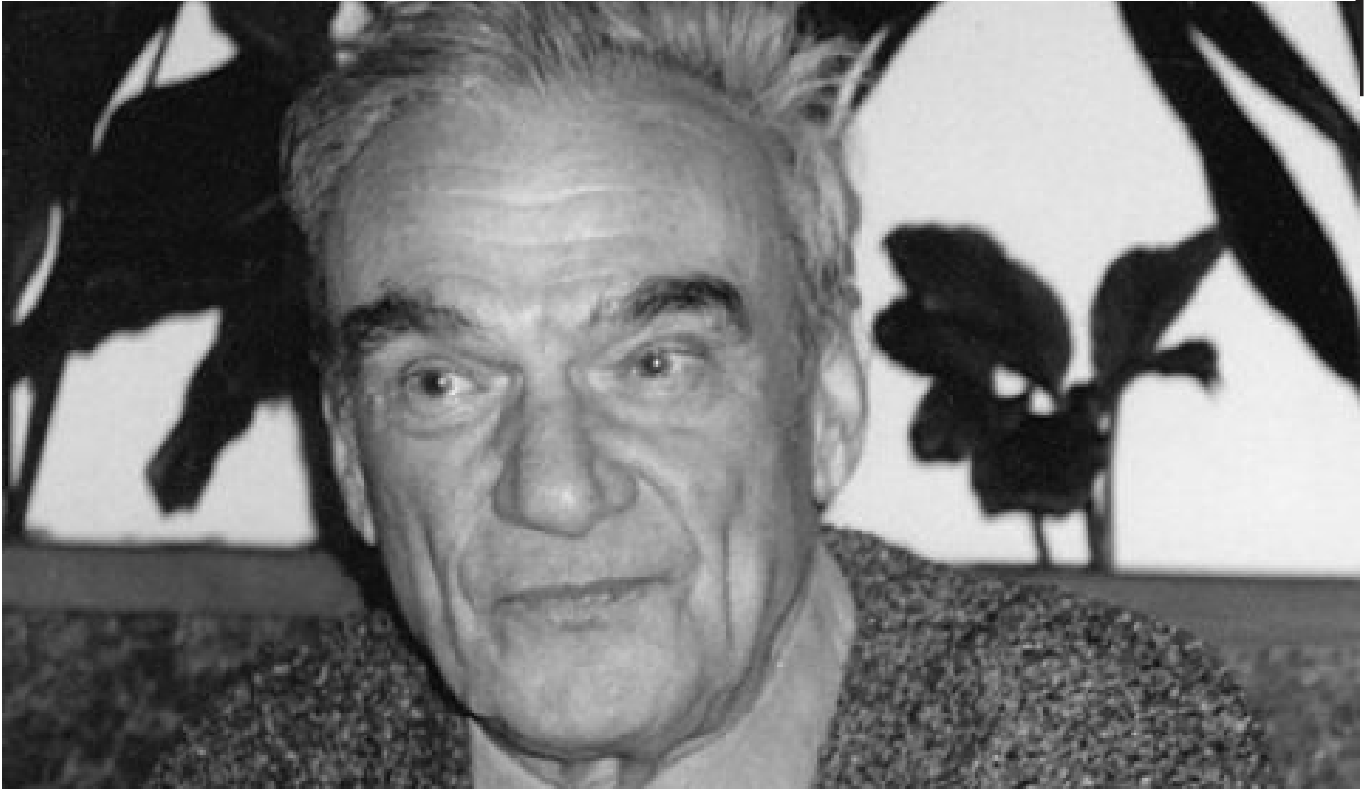

Склав текст «Повідомлення про боротьбу політв'язнів Мордовських таборів за статус політв'язня», який передали на волю

Написав і передав на волю кілька книг, зокрема, автобіографічний твір «Місце і час» про життя у таборі й боротьбу і «Російське поле» – збірку з трьох інтерв'ю із політв'язнями, видане на Заході.

У квітні 1978 року після завершення табірної терміну, був етапований на заслання у Казахстан. Там продовжував правозахисну діяльність, підтримуючи інших політв'язнів зокрема, направив кілька протестів проти суду в Україні над Василем Овсієнком.

Описав етап та заслання у книзі «Подорож із Дубравлагу в Єрмак».

У січні 1980 року звільнений із заслання та емігрував в Ізраїль

У своїх книгах, написаних у таборі, а також у збірнику нарисів «Українські силуети» та у журнальних публікаціях описав своїх співтабірників – Василя Стуса, В'ячеслава Чорновала, Миколу Руденка, Зоряна Попадюка, Василя Овсієнка.

У збірці нарисів про своїх співтабірників «Українські силуети», яка вийшла друком у 1984 році у видавництві «Сучасність» Михайло Хейфец, зокрема, написав про Василя Стуса таке:

«З першого погляду Василь вразив мене своєю виснаженістю. Обличчя різке, ніби ножем з дерева різьблене, щоки ніби стесані гемблем до загальним обрисом постави Стус нагадував Дон-Кіхота з ілюстрації Доре

підборіддя, наголо обстрижений череп посилює гостроту рис (обстригання наголо після етапу входило в обряд оформлення). Загальним обрисом постави Стус нагадував Дон-Кіхота з ілюстрації Доре, хіба що безвусого й безбородого».

«І справді, Василь завжди говорив з начальством і ментівнею тоном переможця й прокурора на майбутньому Нюрнберзькому процесі, а «краснопогонники» були для нього злочинцями, про дії яких він збирає відомості, щоб потім передати судові правдиву, хоч і небезсторонню інформацію. Навіть далекому від таборового побуту читачеві легко уявити, чим звичайно кінчалися Василеві контакти з начальством».

«Що насправді сталося в серпні 1975 року, я дізнався лише через півроку, і то не від нього, а від Бориса Пенсона, маляра-сіоніста, який сидів на «трійці» разом із Чорноволом та Стусом і написав спільний з ними документ «Хроніка таборових буднів», надрукований того року в Парижі та Єрусалимі.

- Стусові стало зле другого серпня, - згадував Борис. - Я тому так точно запам'ятав дату, що того дня радіо передавало церемонію підписання в Гельсінкі Акта 35 країн Європи та Америки про права людини.

Урочистий голос Левітана з таборового радіо: «... дотримувати прав людини в повному обсязі», - а в нас посеред барака лежить заюшений кров'ю Стус

Уявляєш сценку: врочистий голос Левітана з таборового радіо: «... дотримувати прав людини в повному обсязі», - а в нас посеред барака лежить заюшений Стус - він упав знепритомнівши. Кругом кров, і Василь умирає... Страшенно перелякалися. Я кинувся на вахту, натис на наглядачів, - (завважу, що Борис як ніхто інший умів розмовляти з начальством: діловито, без грубощів і без підлецування), - мент подзвонив до селища, а була неділя, нікого на місцях немає, всі гуляють-відпочивають. Довго шукали лікаря, нарешті на другому кінці дроту хтось пообіцяв: «Знайду». За годину з'явився лікар, добре напідпитку. Ще годину він розшукував начальство, щоб дістати дозвіл етапувати Василя на шпитальку.

Ще годину вони з начальством розв'язували «питання транспортування» - сам знаєш, у неділю етапів нема, «воронки» не їздять. Лікар робив усе, що міг. А ми дивимося й нічим не можемо зарадити - жах! Лікар каже: «Очевидно, крововилив у шлунок». Нарешті, години за три після того, як усе почалося, з'явився транспорт: з сусідньої побутової зони пригнали двох зеків-безконвойників з ношами, поклали на них непритомного Стуса, чотири автоматники, плюс два собаки, плюс наглядач конвоювали тіло, і віднесли Василя за триста метрів: туди, де була шпиталька. Потім ми дізналися, що до ранку до нього все одно ніхто не підходив».

«Так і вийшло, що я спочатку познайомився зі Стусом-мислителем і лише через тричотири місяці прочитав Стуса-поета. У наших бесідах він безперечно перевірявав мене в царині філософії. Василь усі роки в зоні передплачував «Вопросы философии» й уважно студіював кожне число, вирізаючи й зберігаючи в своїй саморобній підшивці позначені статті».

«У зоні в мене не раз виникало почуття, що мало хто з них розуміє, який визначний поет живе серед них у наш час».

«Я не вживаю слова «великий», оскільки боюся його, та й не справа сучасників роздавати вінки такого розміру, але певен, що сьогоднішнє покоління українців залишиться в історії, прикрашене Стусом. І нащадки заздритимуть тим, хто жив з ним в сімдесяті роки.

На мою думку, Стус - прокладач у поезії нових шляхів, творець нових гармоній. Насамперед, він розширив межі поетичної мови, для відтворення нової поетичної свідомості він шукає слів у словесних склепах, комірках національної словотворчості. Ба більше - він, по-моєму, робить замах на усталений національний стиль душі, прагнучи широку, вільну, зформовану безкрайніми степами поетичну душу народу обмежити чіткою, стриманою європейською формою вірша».

«Такий прегарний Василь - біблійний пророк, що у вічі викриває неправедних володарів і суддів словом наївно-праведного гніву. Подруге, хіба можна людину засуджувати за те, що вона від природи так створена.

Василь створений так, що він не може говорити неправди, навіть якщо це йому вигідно й може врятувати».

«Я, людина, що все свідоме життя крутилася в елітних колах наукової та літературної інтелігенції «північної столиці», зустрів когось, хто дорівнював за витонченою освіченістю, ерудицією й бездоганним смаком моему товаришеві з зони, вдягнутому в мишачого кольору робу і взутому в кирзові чоботи, – українському поетові Василеві Стусу».

Стус виглядав незвичайною постаттю в середовищі націоналістів. Для націоналістів природно підносити свою культуру та історію, перебільшуючи їхні достоїнності... Стус таким не був. У ньому вже пробивалося те спокійне чуття живої дійсності, що характеричне для народу, який видужує від лихоліття».

«Мій фах – літератор, мене вчили цієї справи. І як фахівця послухайте мене без упередження (лейтенант був молодий і тому розумів такі слова). Стус – величезне явище в українській літературі. І якщо ви замордуєте його, український народ неминуче прокляне вас, як він досі проклинає Шевченкових катів».

Стус любив міцний чай – це була його єдина тілесна насолода в зоні – добре заварений напій. Ми всі передбачали, що зашлють його далеко (хоча ніхто не передбачав, як далеко – в самісіньку глибину Колимського краю), отже, в дорозі він буде не менше місяця, весь час без ларка (потім з'ясувалося – він їхав 54 дні, став чемпіоном етапів із Мордовії, випередив Чорновола, Сергієнка, мене). Як він витримає без чаю?

На п'ять карбованців, що раптом «прорізалися», я купив пакет із чаєм для Василя і передав йому на збереження Овсієнкові:

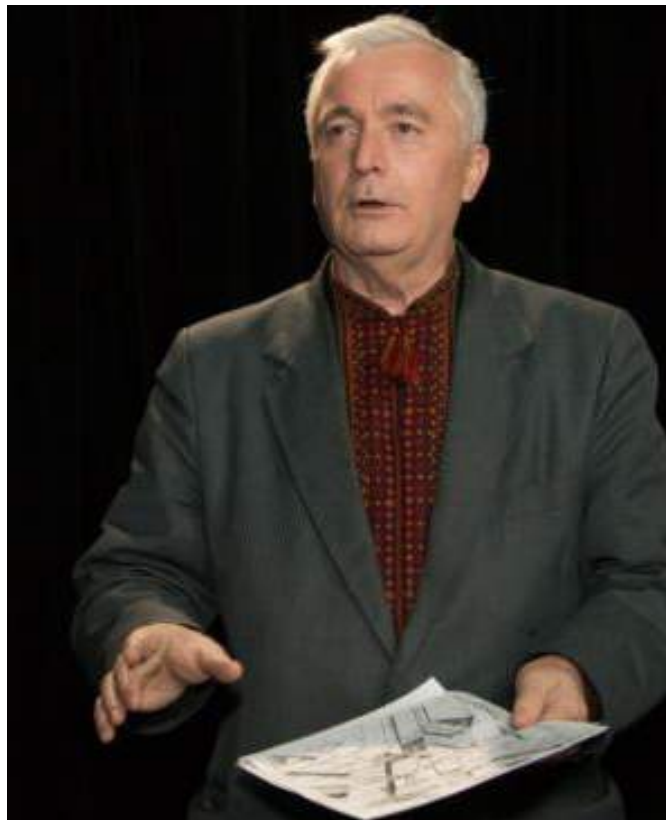
– Віддаси Стусові перед самою дорогою, після «прощальної». Бо я його знаю: свій чай усім роздасть, а сам місяць

мучитиметься».

«Відтоді минуло майже п'ять років. Я скінчив і зону, й заслання, живу в Ізраїлі. Василь Семенович Стус також скінчив свої вісім літ ув'язнення. Я вирішив занотувати ті округлини, що їх утримала пам'ять, про блискучу людину й найбільшого поета сучасної України – Василя Стуса

й заслання, встиг пожити кілька місяців з родиною у Києві і як член «Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінкських угод» (УГГ – ред.) знову пішов до концтабору: 10 років особливого режиму з подальшим п'ятилітнім засланням. Чи вийде він після «спеца» через 15 років зі своїм порізаним шлунком – нікому, крім Бога, невідомо. І ось, кленучи свою колишню делікатність, я вирішив сьогодні занотувати ті округлини, що їх утримала пам'ять, – уривки відомостей про блискучу людину й найбільшого поета сучасної України – Василя Стуса».

Василь Овсієнко присв'ятив своє життя збору і систематизації матеріалів про дисидентських рух і учасників правозахисної Української Гельсінської групи. Ось його розповідь про Михайла Хейфеца:

першого ж дня до мене підійшов чоловік і привітався по-українському. Михайло Хейфец, літератор із Ленінграда. Ага, це той Хейфец, що, як я чув, написав есеї про Йосифа Бродського і оце сидить за нього... Кілька розмов, кілька записів – і маєш термін 4 роки ув'язнення та 2 роки заслання. Але такий поворот долі Хейфец сприйняв як творче відраджання, як щасливий шанс для письменника: до рук пливе неоціненний матеріал! Тільки треба його випробувати на собі... Ми близько зійшлися на ґрунті спільних філологічних інтересів. Хейфец жваво цікавився Україною. Не без того, щоб полегшити мій душевний стан і дати мені нагоду виговоритися по-рідному, адже мене в 17-ту зону привезли на самотність, почувався я там набагато гірше, ніж у 19-й, Хейфец просив мене розмовляти з ним українською, як це перед тим велося в нього з Зоряном Попадюком, щойно спровадженим звідси до Володимирського централу... Хейфец цікавився українськими справами, його бачення «збоку» й мене цікавило...

«Вражала його феноменальна обізнаність і пам'ять, та скоро здивував він мене ще більше. Десь улітку під час тотального шмону (обшуку) у Стуса забрали зошит із віршами та оголосили, що знищили його як такий, що не становить цінності (!!!)... Повернули до Мордовії через два місяці, але вже в 19-ту зону, бо 17-ту влітку ліквідували. Приносить мені Хейфец зошита, списаного його кострубатим скорописом, і просить переписати начисто, потім ще диктує мені з пам'яті зо два десятки віршів такою ж кострубатою українською мовою, а я записую їх, виправляючи.... Ці випадки я розповідаю як приклади справжнього інтернаціоналізму».

«А ще мені Хейфец розповідав, що на побаченні він прочитав був з пам'яті своїй дружині Раїсі (вона росіянка) вірш Стуса, де йшлося про дружину. Може, цей: «Дозволь мені сьогодні, близько шостої...». Раїса сказала: «Та вона щаслива жінка! Він зробив її безсмертною».

«Свої енциклопедичні знання та феноменальну пам'ять Михайло Хейфец

використав найкращим чином: за кожен рік ув'язнення – по книжці. Ще не скінчився термін ув'язнення, як на Заході вийшла його книжка «Место и время», де багато добрих слів сказано й про нас, українців. (Уже вдома, 1977 року я чув по Радіо Свобода й про себе.) Ми, українці, вміли багато вистраждати в концтаборах, але не зуміли про це написати. Дяка євреєві Хейфецу: досі ніхто ліпше про нас не написав...

1983-го у видавництві «Сучасність» вийшла його книжка спогадів «Українські с илуети», російською і українською мовами. Ми, українці, вміли багато вистраждати в концтаборах, але не зуміли про це написати. Дяка євреєві Хейфецу: досі ніхто ліпше про нас не написав... Це живі, психологічно і фактологічно достовірні портрети ще тоді живих українців Василя Стуса і В'ячеслава Чорновола, також Миколи Руденка, Зоряна Попадюка, які п родовжували сидіти за старими та новими вироками. Це чи не найліпше свідчення про український рух опору 70-х рр. У картинах «Святі старики України» та «Бандерівські сини» маємо історично правдиве свідчення про повстанців Миколу Кончаківського та Петра Саранчука, про лідера Українського Національного Фронту (1964–1967) Дмитра Квецка...»

«З інших видань»

Особлива книга

Власне, і сам її автор – людина особлива. Ветеран російсько-української війни, офіцер Збройних Сил України, керівник-координатор в ідомих гуманітарних проєктів «Допомога й де», «Допомога Схід», «АРТПЕРЕМІР'Я» Борис Кутовий знає про те, що відбувається на Донбасі не з чуток. І його «Листи здалеку» — то листи з Донбасу, з війни, яку сповна відчув сам і відчувають всі ті, кому він весь цей час активно допомагає.

Книга Бориса Кутового незвичайна за жанром і подачею. Це збірка листів-алегорій українського військового з фронту, адресована своєму синові. Але то листи не про саму війну, а про спомини, подорожі, мрії, любов до країни, своїх близьких та життя. Ідея написання книги у автора народилася із простої есемески, яку він набрав, коли йому було важко.

-Я не міг говорити, але дуже хотів передати частку свого серця, а найкраще це можна зробити листуванням, — пригадує він. — Тому ця книга написана у формі листів солдата до свого маленького сина. Вона про те, що нам допомагає на війні бути сильними. А це віра, любов, дружба, підтримка, теплота, світлі спогади, і, звичайно ж, постійне відчуття того, що тебе чекають вдома. Тому і книгу я написав дуже світлу, з жартами і пригодами, вкладаючи у кожен лист частинку свого серця. Це, напевно, і є головний сюрприз. З війни не треба писати

додому про війну, бо це означає, що вона тебе перемогла... А у пам'яті хочеться залишитися світлим, добрим, веселим.

А ще на переконання автора, ця книжка містить відповідь на запитання: чому нам дається перемагати, витримувати труднощі, що допомагає вижити? Чого більше у серці в ашого солдата — подоланого страху, ненависті до ворога чи чогось іншого?

-У серці захисника більше любові та доброті, — говорить офіцер Збройних Сил. — Саме це допомагає нам вистояти, свідомо йти на війну — навіть на смерть, щоб оронити свою рідну землю. Любов до країни складається з особистих чеснот людини — любові до рідної землі, батьків, які привели тебе у цей світ, любові до дитини, любові до жінки, любові до справи, яку робиш. З усього цього складається велика та сильна Любов до Батьківщини, яка дає сили та мужність навіть загинути заради цієї любові.

На презентацію, що проходила у прес-центрі « Наше місто», окрім журналістів завітали люди, з якими автор тісно співпрацює. Це Ігор Навоєнко, директор видавництва «Арт Прес», Олена Романова, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, Тимофій Хом'як, лідер гурту «Вертеп», Євген Романов, учасник бойових дій на Сході України, військовий журналіст, Ольга Лещова, директор-художній керівник Запорізького муніципального театру-лабораторії «VIE», Євгенія Самойленко художник.

— Книга настільки світла, а розмова батька з сином така відверта, прониклива і важлива, що відразу й сам переймаєшся світлими почуттями – вірою, любов'ю і надією, — звертає увагу професор Олена Романова. — Коли серце захисників сповнене любові, з'являється впевненість, що для свої дітей ми збудуємо кращу країну і світ цей зробимо кращим. Це своїми листами підтверджує батько, який, ніби говорить синові – «не бійся, я захищаю тебе». І ніби чується у відповідь – «я і не боюсь, бо ти багато чому мене навчив». Це головне.

Багато теплих слів на адресу книги прозвучало і від інших гостей, а лідер гурту «Вертеп» Тимофій Хом'як разом з сином заспівав для присутніх українську пісню. Борис Кутовий щиро подякував кожному, хто підтримав книгу, хто бере участь у гуманітарній місії разом з ним. Багато душі вклала у видання Євгенія Самойленко, яка зробили незвичайні і дуже особливі ілюстрації до книги.

За підтримки видавця Ігора Навоєнка та голови Асоціації міжнародних автомобільних перевізників України Леоніда Костюченка книгу подарують більш ніж 130 містечковим та шкільним бібліотекам Донбасу та Дніпра. Саме діти допоможуть нам, дорослим, зробити Україну кращою. Для цього потрібно багато, і книги українською теж. Тож Борис Кутовий разом з гуманітаркою постійно передає книги на Донбас. Вони летять немов птахи від Мар'їнки до Тошківки. Зібралися туди і «Листи з далеку». А зовсім скоро до дітлахів завітає з казкою Запорізький муніципальний театр-лабораторія «VIE» на чолі з чудовою людиною і актрисою Ольгою Лещовою. Разом з Борисом Кутовим вона вже не раз була з гуманітарною місією на Сході, власним серцем відчула, як їх там чекають.

Юлія Бабенко, «Наше Місто»

“Історія”

---Голодомор-геноцид і Росія: чого не добилися українці, а добилися євреї ---

Чим гальмується процес визнання факту масового нищення українців сталінським режимом як геноциду у світі? Чому Росія чинить такий сильний спротив цьому процесові? Що і у який спосіб змогли зробити євреї й вірмени, щоб домогтися визнання фактів геноциду проти їхніх народів? Як це впливає на геополітику?

Листопад в Україні є місяцем в шанування пам'яті жертв Голодоморів. 28 листопада 2006 року Верховна Рада України ухвалила закон «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні», який визнає ці події геноцидом українського народу.

Від 4 до 7 мільйонів – таку кількість жертв штучного голоду називають українські дослідники.

Із 195 країн світу актом геноциду Голодомор 1932–1933 років в Україні на державному рівні, крім України, визнають 15 держав-членів ООН і держава Ватикан (02.04.2004)

Це Естонія, Литва, Латвія, Грузія, Польща, Австралія, Канада, Угорщина, Перу, Парагвай, Еквадор, Колумбія, Мексика, Португалія, США.

На регіональному рівні визнали Голодомор геноцидом ще багато адміністративних суб'єктів світу;

На міждержавному рівні Голодомор визнала геноцидом Балтійська асамблея; Злочином проти людяності Голодомор в Україні визнали ПАРЄ і Європарламент; Генеральна асамблея ООН у листопаді 2003 року на 58-й сесії ухвалила заяву, у якій Голодомор визнавався «національною трагедією українського народу». Проти визнання Голодомору геноцидом в ООН виступила тоді і виступає досі Росія, заперечуючи навіть проти включення цього питання у порядок сесій організації.

За даними Музею Голодомору, вчинення геноциду в Україні у 1932–1933 роках підтверджується:

3456 знайденими і розсекреченими документами органів влади і Комуністичної партії, у тому числі за підписом Сталіна;

3186 книгами реєстрації актів про смерть у 1932–1933 роках, що підтверджують масову загибель населення від штучного голоду;

свідченнями 1730 свідків і потерпілих від злочинних дій тоталітарного режиму; 857 масовими похованнями, де поховані жертви геноциду;

735 населеними пунктами, колгоспами, сільрадами і районами України, в яких владою було впроваджено режим «чорних дощок»;

400 знайденими і розсекреченими документами Галузевого державного архіву СБУ, що підтверджують організацію владою штучного голоду; архівними документами дипломатичних представництв іноземних держав; архівними документами, що свідчать про масове переселення етнічних росіян в Україну;

фотодокументами, якими зафіксовано події Голодомору.

Народи, яким вдалося довести, опираючись на міжнародне право, що проти них був вчинений акт геноциду, закріплюють свою роль у геополітиці і просувають людство до ствердження справедливості. Такої думки експерти-міжнародники. Велике значення має і те, коментує для Радіо Свобода професор Гарвардського університету Сергій Плохій, що «визнання Голодомору геноцидом у даній країні дозволяє включити історію Голодомору до шкільних програм, де є розділ про геноциди, до музейних експозицій і так далі, і поширює знання як про саму трагедію, так і про Україну у світі». У випадку

з Україною процес ускладнюється тим, що доведення того, що Голодомор 1932–33 років був спеціально влаштований Сталіним для знищення українців, поєднується із доведенням агресивної суті політики сучасного керівництва Росії, яке виправдовує сталінський режим.

Росія Володимира Путіна, як і СРСР Йосипа Сталіна, намагається «стерти Україну із карти світу як геополітичну реальність», вважають експерти. «Як тоді Голодомор, так зараз агресія – це помста за спротив намірам Кремля», – вважає правник-міжнародник, суддя Міжнародного трибуналу щодо Югославії, професор Володимир Василенко. Росія не лише категорично заперечує, що Голодомор був геноцидом – вона ще й активно протидіє визнанню факту геноциду проти українців іншими країнами.

Керівництво Росії, зокрема, за повідомленнями «WikiLeaks», тисне на керівників інших країн, щоб вони не підтримували заклики України визнати Голодомор геноцидом.

Російська дипломатія і частина ангажованої Кремлем наукової спільноти активно поширюють у світі, і насамперед у країнах Заходу, тезу про те, що Голодомор не може бути визнаний геноцидом, бо, за їхніми твердженнями, то був «голод, викликаний природними факторами, що охопив багато республік СРСР».

Причини такого спротиву Росії пояснив у коментарі Радіо Свобода аналітик, заступник голови правління «Ради зовнішньої політики «Українська призма» Сергій Герасимчук:

– Національна трагедія 1932–1933 року, спричинена діями Москви, є свідченням того, що задовго до розширення НАТО (ба навіть до створення цієї організації), задовго до створення ЄС і Угоди про асоціацію України з ЄС, і безвідносно до інших вигаданих у Кремлі причин для війни з Україною, політика Москви була спрямована на викорінення української еліти і української нації. Кремль прагнув повного підпорядкування України метрополії, встановлення російського панування. Йшлося не про протидію загрозам, які російська сторона вбачала, а про тиранічну експансію за будь-яку ціну. У Москві змінювались режими, але незмінною була мета. Розкриття правди про Голодомор 1932–33 років і визнання його країнами світу актом геноциду проти українців призведе до спростування міфу про «братні

н ароди», позбавляє Кремль етичного права спекулювати питанням «братерства» та «схожості» для просування власних геополітичних інтересів українськими теренами.

Що більше країн визнає геноцид, тим менше вартісні для міжнародних партнерів України ставатимуть аргументи Путіна про неалежність України до «руського мира». Чи визнає Німеччина Голодомор геноцидом? У квітні 2019 року розпочався збір підписів під петицією за визнання Німеччиною Голодомору 1932–33 років геноцидом українського народу. Петиція набрала необхідну кількість голосів підтримки.

21 жовтня 2019 року комітет Бундестагу почав розгляд петиції, але Міністерство закордонних справ Німеччини виступило проти того, щоб вимоги петиції були підтримані німецьким парламентом, з обґрунтуванням, що «поняття геноциду не було визначене до 1951 року», а також тим, що, окрім українців, від голоду «помирали в Росії, на Кавказі».

«Це рішення МЗС хибне, бо означає, що і Голокост не можна визнавати геноцидом. Також воно означає стати на коліна перед Росією. Очевидно, ніхто не хоче створювати нові теми для конфронтації з Росією», – відреагував на це депутат від партії «Християнсько-демократичний союз» Арнольд Фаатц. Прокоментувати звернення МЗС Німеччини до Бундестагу попросили посла України у цій країні Андрія Мельника. Він висловив думку, що до такого результату могла призвести «бездіяльність» Німецько-української комісії істориків.

«Мої письмові звернення, дзвінки до співголови комісії пана Ярослава Грицака з проханням висловити думку якщо не всієї комісії, то принаймні її української частини напередодні розгляду такого питання, як зараз (визнання Голодомору геноцидом), залишилися без відповіді протягом численних тижнів. Я вважаю таку позицію безвідповідальною», – сказав посол Мельник у коментарі агентству «Укрінформ».

Співголова комісії Ярослав Грицак відкинув ці звинувачення у відкритому листі від 28 жовтня. Він сказав, що як історик не займається темою Голодомору, але «з усього, що читав, склав собі чітке уявлення: так, Голодомор був актом геноциду». Також, за його словами, він опитав усіх інших українських членів комісії – і вони думають так само.

Грицак також висловив думку, що професор Шульце-Вессель мав на увазі в листі німецьких членів комісії.

«І це головна причина, чому ми не можемо вийти зі спільною заявою від усієї комісії. Це не означає, що німецькі історики не визнають Голодомор однією з найбільших трагедій у світовій та українській історії. Але деякі з них мають сумніви щодо придатності концепції «геноцид» для опису того, що творилося в Україні у 1932–1933 роках. Це питання є чисто науковим, а не політичним», – написав Ярослав Грицак.

Українська частина Німецько-української комісії істориків теж опублікувала заяву, в якій розповіла про досягнення і висловила незгоду з оцінками посла Андрія Мельника. Цей прецедент сколихнув дискусію про те, чи потрібний лобізм визнання Голодомору 1932–33 років геноцидом у світі, якщо так, то яким чином і хто це має робити.

Зокрема, у соціальних мережах висловлювали думки про те, що «українцям треба брати приклад із євреїв і вірмен», що це мають бути спільні зусилля влади, дипломатів, науковців, митців і громадськості.

Зобов'язання працювати на визнання Голодомору геноцидом у Німеччині взяв на себе Світовий конгрес українців, який об'єднує усю українську світову діаспору.

«СКУ розпочинає низку ініціатив, спрямованих на підвищення обізнаності про Голодомор серед виборних посадових осіб, науковців та громадянського суспільства Німеччини. Метою кампанії є визнання німецьким Бундестагом Голодомору як акту геноциду українського народу», – повідомляють у СКУ. Відновлена справедливість, нехай навіть через століття, повертає гідність народові, який постраждав від геноциду. Це і є головним у подоланні постгеноцидного синдрому і комплексів меншовартості, вважають дослідники Голодоморів. Ударом по майбутньому назвав Голодомор професор Іван Дзюба. І єдиним способом відбиття цього удару є проявлення повної правди і ствердження її у світовій історії – що, власне, і розпочав першим робити американець Джеймс Мейс.

Що змогли євреї?

«Спалення дотла», чи «цілоспалення» – так перекладається запозичене з давньогрецької через англійську слово «Голокост», яким називають масове

Ще під час Нюрнберзького процесу вдалося довести, що (після того, як за таємною домовленістю зі Сталіним Німеччина окупувала Польщу – ред.) систематичне і планомірне винищення євреїв відбувалося за наказом Адольфа Гітлера. Метою Гітлера було повне винищення євреїв.

Для виконання цього плану у самій Німеччині і на усіх окупованих нею територіях євреїв розшукували, заганяли у гетто, організували трудові концентраційні табори і спеціальні табори знищення, куди звозили повністю виснажених людей, щоб спалювати їх у спеціальних крематоріях чи просто залишати без їжі, аж поки вони не помруть. Суд вислухав численні свідчення очевидців, свідчення організаторів і виконавців злочинів, вивчив віднайдені документи.

За роки війни нацисти знищили майже третину загальної кількості євреїв у світі – близько 6 мільйонів, з них півтора мільйона дітей. Як зазначає сайт посольства Ізраїлю в Україні, сама «державна Ізраїль виникла як компенсація євреям за жахи Другої світової війни, тому, заперечуючи Голокост як історичний факт, позбавляють Ізраїль права на існування».

Євреї усього світу змогли:

зібрати і систематизувати усі документи нацистської Німеччини та інші матеріали про винищення євреїв – фактично, історія Голокосту є найбільш задокументованою подією в історії людства;

організувати збір свідчень тих, хто пережив Голокост, і систематизувати їх; організувати і заохочувати вивчення матеріалів Голокосту і написання наукових праць; кількість наукових монографій про Голокост перевищує 200 тисяч, лише про концтабір Аушвіц видано понад 100 тисяч досліджень;

добитися компенсацій та відшкодування від Німеччини, а також від підприємств, які були причетні до Голокосту;

домогтися кримінального переслідування заперечення Голокосту у багатьох країнах світу, зокрема в Австрії, Бельгії,

Німеччині, Литві, Люксембурзі, Польщі, Словенії, Франції, Швейцарії, Канаді, Ліхтенштейні, Португалії, Чехії, Словаччині. Угорщині;

створити меморіали у місцях масового винищення євреїв;

розшукувати і переслідувати в судовому порядку тих, хто брав участь у винищенні євреїв;

розшукувати і виановувати тих, хто рятував євреїв, нарікаючи їх праведниками світу;

поширювати знання про Голокост через художню літературу, кіно, виставки та документальні фільми;

всесвітньо відомі режисери, актори, музиканти, композитори, співаки, науковці не раз відкрито заявляли про своє єврейське походження та виступали із засудженням Голокосту.

26 січня 2007 року, напередодні Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, Генеральна асамблея ООН ухвалила спеціальну Резолюцію 61/255, що засуджує будь-яке заперечення Голокосту.

Рецепти **української** кухні

Деруни: завжди актуально і модно. Поради для господинь

Традиційно деруни подаються з м'ясними продуктами. Це можуть бути шкварки (як у цьому рецепті), смажене м'ясо, ковбаса, реберця.

Можна приготувати зажарку з цибулі. Ще один варіант – деруни зі смаженими яйцями. У Білорусі господині готують спеціальну «мачанку» - соус зі шматочками ковбаси, м'яса, цибулі.

Готуєте багато дерунів на велику сім'ю чи компанію? Тоді користуйтеся одночасно двома сковорідками. Так справа рухатиметься набагато швидше.

Використовуйте картоплю з високим вмістом крохмалю. Він ідеально підходить для цієї страви. Такі картоплини жовтуваті всередині, на розрізі можуть проступати цілі крохмальні крихти. Молоду картоплю не використовуйте – вона буде розвалюватися. Якщо ж вибору немає, додайте до приготовленої маси 1-2 ч. л. готового сухого крохмалю.

Щоб картопля не потемніла, потрібно додавати цибульний сік чи вичавити трохи лимонного соку. Як варіант – додайте ложку сметани чи кефіру. Кислота

блокує хімічну реакцію, при якій крохмаль взаємодіє з киснем. Використовувати натерту картоплю потрібно одразу ж.

Розігривайте деруни в закритій сковорідці, підливши трохи води.

Для смаження використовується тільки рафінована олія, яка не має специфічного запаху. У Білорусі деруни часто смажать і на топленому маслі.

Деруни можна приготувати і з начинкою. Обсмажте невеликі шматочки грибів, м'яса, цибулі та змішайте їх із картопляною масою. Тільки злийте зайвий жир перед цим, щоб маса не стала рідкуватою.

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ
УКРАЇНИ

Не рубай

а посади!

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

○ ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
 В Україну: 30-40 днів
 В Москву: 30-40 днів
 В Ст. Петербург: 35-45 днів
 Решта регіонів на www.meest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
 В Україну: 3-5 робочих днів
 В Москву: 5-7 робочих днів

○ ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
 ○ ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
 ○ УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
 ○ ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТзОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

